Eina kartą per mėnesį | 1922 m. | III METAI.

Rugpiūčio mėn.

MEDICINA

LAIKRAŠTIS, PASKIRTAS MEDICINOS TEORIJOS IR
:-: PRAKTIKOS REIKALAMS. :-:

Nr. 8.

TURINYS:

LEIDŽIA: Gydytojų sekcija prie Lietuvių Mokslo Draugijos ir Kauno Medicinos Dr-ja.

Redakc. Komisijos vardu:
D-ras J. Staugaitis.

Lėšos: K. M. D. Fondo medicinos raštams leisti.

:-: Redakcijos ir Administracijos adresas: KAUNO LIGONINĖ, KAUNE.

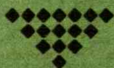
SKELBIMŲ KAINA: už eilutę arba jos vietą 20 centų.

PRENUMERATOS KAINA: metams 15 Litų, pusei m. 8 Litai.

Atskiro numerio kaina 1.50 Lito.

Sächsisches Serumwerk, Dresden.

Difteriniai serumai, Streptokokinis serumas, Gripės serumas, Pneumokokinis serumas. Dizenterinis serumas, Tetanuso serumas, Šiltinės skiepai, Choleros skiepai, Gripės skiepai, Gyvulinė rapų limfa iš valstybinės įstaigos Drezdene, **Vaccigon,** aukštos polivalencijos gonokokiniai skiepai, **Staphylosan,** plačios polivalencijos stafilokokiniai skiepai.

Farmaceutinės specialybės:

Vaccineurin, nespecifinis bakterijų autolizatas, nuo neuritų ir neuralgijų.

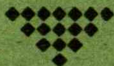
Odos skiepai kovai ir gydymui **tuberkuliozo** ir prisidedančių prie jo infekcijų, pagal Ponndorf'ą.

Xifal—pienas—vaistas nuo **epilepsijos**.

Otalgan, konservativiniam gydymui vidurinės ausies uždegimų ir kitų ausies ligų.

Normosal, neorganinis serumas, kraujo atpildymui jo netekus, palaiko ir gelbsti gyvybę.

Trophil, kalkių—aršeniko preparatas, kurio injekcijos visai neskausmingos.

Smulkių katalogų ir kainų reikalaukite generaliniame sandėlyj Lietuvai:

E. P. Šneebach'as, Kaunas, Mickevičiaus g-vė 3

MEDICINA

laikraštis, paskirtas medicinos teorijos ir praktikos reikalams.

III metai	1922 m. Rugpiūčio mėn.	Nr. 8

Endokarditų diagnozos klausimu [1]).

D-ras Pov. Kairiūkštis (Kaune).

Privačioje praktikoje ne visada galima nustatyti endokarditų diagnoza ir sekmingai sekti jų eiga. Ir ištikrųjų, jau ne taip tankiai jis atsitinka, kaip kad galima būtų manyti, turint omėnyje visi tie šaltiniai, kurie būna endokardito išsivystymo priežastimi. O tų šaltinių yra labai daug. Galima sakyti, beveik visos apkrečiamosios ligos šiuo ar tuo būdu gali prisidėti prie endokardito išsivystymo. Tiesa, šitos ligos nebūna tiesiogine susirgimo endokarditu priežastimi, bet, taip tariant, pramina taką, kuriuo kiti mikroorganizmai įsibrauna mūsų kūnan ir užatakuoja endocardium'ą. Tiktai reumatizmas būna tiesiogine endokardito priežastimi, nes tie patys mikroorganizmai iššaukia taip reumatizmą, taip ir endokarditą. Be šitų priežasčių, endokarditą iššaukia visi odos, gleivinių plėvių ir vidujinių organų susipūliavimai. Net baugu darosi pamanius, kokia daugybė priežasčių gali iššaukti endokartitą! Bet kad apsirgus endokarditu, reikia turėti palinkimas prie jo, organizmas turi būti nusilpnėjęs; žmogaus gi organizmas turi daug priemonių apsisaugoti nuo šitos ligos, k. a. geras maitinimas, bendras stiprumas, sveikas vidujinių kūno organų stovis ir t. t.

Aiškumo dėlei mes daliname endokarditus į dvi rūši: endocarditis simplex ir endocarditis infectans. Jeigu endokarditas užsitęsia bent kiek ilgesniam laikui, tai tada kiekvienas jų gali būti pavadįtas endocarditis subacuta. Praktika rodo, kad toks endokarditas tęsiasi kelias sąvaites, kai kada ir kelis mėnesius.

Sunku yra nupiešti paprastojo endokardito (endocarditis simplex) vaizdas. Jis esti labai įvairus: galima sakyti, nėra tokių aiškių reiškinių, kurie būtų patognominiais endokarditui. Tankiausia endokarditas prisijungia prie reumatizmo arba kitos infekcinės ligos išpalengvo, taip tariant, slaptai. Tiktai kasdieninis ligonio ištyrimas gali nurodyti į endokarditą.

---

[1]) Referatas, skaitytas K. Med. Draugijos posėdyje 1922 m. vasario mėn. 2 d.

Endokarditui esant, gana tankiai randama širdies susierzinimo (eretizmo) reiškinių: po mažiausio judėsio pulsas žymiai patankėja iki 120 per minutą ir dar daugiau. Pulsas, nuo judėsio patankėjęs, kelioms minutėms praėjus, vėl greitai grįžta normon.

Skausmų, endokarditui esant, beveik visai nejaučiama; ir jeigu jie atsiranda, tai tiktai perikarditui prisijungus.

Mano atsitikimais ligoniai jautė oro stoką, tankiausia priepuoliais, t⁰-ai pakilus iki 30⁰,0 C ir aukščiau. Vieni autoriai šio simptomo nėra pastebėję, antri gi pažymi tą patį, ką ir aš. Oro stoką jaučia tankiausia tie ligoniai, pas kuriuos yra sunkesnės rūšies endokarditas.

Kai del temperatūros, tai pastaroji tankiai būna užtemdinta pagrindinės ligos temperatūra arba susilieja su ja. Žodžiu tariant, t⁰ būna visiškai netaisyklinga. Pasitaiko netikėtas jo pakilimas, o taip gi puolimas; būna ir tokių endokarditų, kuriuose visu ligos laiku būna apyrexia arba t⁰-a pakilusi ne aukščiau 37⁰,4 C. Dažnai pas ligonį būna tachycardia, širdies plakimas, o tuo tarpu pulsas esti stiprus, įtemtas, kietas.

Širdies veikimas neduoda beveik jokių reiškinių. Tiesa, randame širdies išsiplėtimą, bet tatai gali atsitikti visose infekcinėse ligose. Tiktai kasdieninis širdies išklausymas gali mums suteikti svarbių davinių. Patariama labai atydžiai tyrinėti, kad pašalinius (excardialius) ūžesius nesupainiojus su intracardialiais. Auskultuojant širdį ligos pradžioje, galima patėmyti dūslūs tonai; vėliau randama ūžesių, kurie pradžioje, būna labai nepastovūs: tai atsiranda, tai išnyksta. Šitie reiškiniai jau duoda galimybės spėti endokardito susirgimą. Tiktai pastovūs ūžesiai, atsiradusieji po dūslių tonų arba nepastovių permainų tonuose, gana aiškiai nurodo į endokarditą.

Kai del prognozos, tai endocarditis simplex paprastai nepalieka jokių sekmių, arba gali pereiti į chroninį endokarditą su vožtuvų susiraukšlėjimu ir tuo būdu širdies ydos išsivystymu.

Žinoma, endocarditis simplex, atsižvelgiant į patologo — anatomines permainas (k. a. patinimai ant vožtuvų, opų atsivėrimai, destruktyviai procesai), gali pereiti į labai sunkią endokar dito rūšį: mat pasitaiko, kad iš patologinio proceso vietos atitrūksta mažesni ar didesni gabalėliai, gurie užkemša kraujo indus (embolija) ir tuo būdu tampa įvairiose kūno dalyse atatinkamų reiškinių išsivystymo priežastimi.

Šita paskutinė paprastojo endocardito rūšis sudaro lyg ir tiltą tarp endocarditis simplex ir endocarditis infectans. Visas skirtumas tame, kad, paprastajam endokarditui esant, embola neturi savyje apkrečiamosios medžiagos, o antrajam esant tankiausia ją turi ir todel embolo apylenkėj išsivysto susipūliavimai įvairiose kūno dalyse, pradedant oda ir baigiant smagenimis bei vidujiniais organais. Iš to galima numanyti, kad endocarditis infectans yra sąrišyje su sunkiomis infekcinėmis ligomis ir bakteriemijomis; ir,

atsižvelgiant į tai, kokie reiškiniai ima viršų, šitą endokarditą vadiname: ar endocarditis typhoidea, ar end. pyaemica. Šito endokardito reiškiniai šie: klajojimas, aukšta arba žema temperatūra, nerimastis, didelis silpnumas ir t. t. Po kelių dienų (4—10 dienų) beveik be išimties seka mirtis, kuri nuramina ligonio kančias. Bet autoriai aprašo ir pasitaisymo atsitikimų.

Dar keletą žodžių apie endocarditis infectans (maligna) subacuta. Šitas endokarditas išsivysto tankiai palengva, netikėtai. Dažnai yra sunku surasti jo priežastis: tai jis esti kaip ir pirminis, tai kaip ir atsinaujina iš seno endokardito, tai išsivysto po infekcinės ligos, kada ligonis, rodos, jau yra visiškai pasveikęs. Jis tęsiasi nuo 1 mėn. iki 6 mėn., o retkarčiais ir visus metus su remisijomis. T^0 būna labai nepastovi, labai svyruoja, pakildama staiga iki 39°,0—40°,0 C ir dar aukščiau, su dideliais drugiais, tai krisdama žemiau 37°,0 C su žymiais prakaitavimais. Tokių drugio krėtimo ir prakaitavimo priepuolių per dieną būna 1—2. Nuo to ligonis labai nusilpnėja; odos spalva eina vis baltyn, geltonyn. Ligonių dauguma užbaigia savo gyvenimą nuo embolijos. O jeigu embolija neįvyksta, tai ligonis eina vis geltonyn ir silpnyn ir galutinai miršta nuo bendro nusilpnėjimo ir marazmo.

Po šių bendrų pastabų apie endokarditus smulkiau aprašysiu keletą endokardito atsitikimų.

Moteriškė R., 27 m., po 4 gimdymo apsirgo fębris puerperilis. Ligonė gero ūgio ir maitinimo, su gera įpėdinyste, beveik niekada nesirgusi. Teko ją man matyti 1905 m. vasario ir kovo mėn. Pirmą kartą tyrinėjant buvo rasta: širdis išsiplėtusi; prie širdies viršūnės ir ant a. pulmonalis girdisi sistolinis ūžesis, labai nepastovus; pulsas po mažiausio judėjimo patankėja iki 120; t^0 pradžioje buvo continua su retais kritimais iki 37°,0 C su dešimtomis; savyjauta bloga; ligonė išblyškusi; blužnis padidinta; pilna ligonės sąmonė. Turint omenyje gimdymą ir puerperium, žinoma, lengva buvo pripažinti bakterinemijos ligą. Bet atkreipus dėmesio į širdies eretizmą, į ūžesių nepastovumą pradžioje, o paskui aiškiai girdimus nuolatinius ūžesius, būvo galimybės statyti aštraus endokardito diagnoza. Tolimesnė ligos eiga patvirtino mūsų diagnozą: įvyko vidurių organų embolijos, o taip gi ir įvairiose odos vietose; odos indų embolijos reiškėsi ūmu dieglių atsiradimu, paraudonavimu ir sutinimu embolijos vietoje; toksai vietinis audinių uždegimas nei kartą nesusipūliavo. Prisidėjo nephropathia toxica; t^0 pradėjo šokinėti (svyruoti) su dideliais šalčio krėtimais ir prakaitavimais. Ligonė mirė nuo vis didėjančio širdies silpnumo.

Karininkas M., 33 m., 1906 m. susirgo aštriu reumatizmu. Sirgo vaikščiodamas. Man teko jis matyti tada, kada jau aiškiai buvo išsivystęs endokarditas: ryškūs ūžesiai prie širdies viršūnės, ant art. pulmonalis ir aorta, dūsulys, širdies plakimas, širdies

eretizmas, skausmai širdies srityj, širdies ribos išplėstos, odos petechijos (embolijos). Ligonis greitu laiku mirė.

1916 m. man teko sekti tokis atsitikimas: ligonis P., 36—38 m., fabrikos direktoriaus sūnus; baigęs universitetą, jis užsiėmė žemdirbyste; jis paeina iš sveikos šeimynos—tėvai mirė, sulaukę gilios senatvės (apie 70 m.). 1916 kovo mėnesio pradžioje, būdamas Maskvoje, jis persirgo ant kojų anginą. Kovo pabaigoje ir balandžio pradžioje ligonis pradėjo karščiuoti, kartais šaltis krėsdavo, atsirasdavo kosulys su skrepliais, bet ligonis retai tegulėdavo. Vietiniai gydytojai manė, kad tai esama džiovos pradžios reiškinių, ypačiai kad ligonis kartais šildavo. Aplankęs ligonį kaime apie balandžio m. 20 d., radau štai ką: ligonis aukšto ūgio, gero sudėjimo ir maitinimo, raumenys gerai išsivysčiusios, bet išblyškęs; auskultuojant plaučiuose rasta išsklaidytų sausų karkalų; širdyje konstatuojama ūžesiai prie širdies viršunės ir ant art. pulmonalis; širdis padidinta; pulsas labai nepastovus; t^0 svyruoja nuo $36^0,5$ C ligi $37^0,8$ ir aukščiau. Štai ir visi daviniai, kuriais reikėjo vadovautis, statant diagnoza. Dalykas buvo labai sunkus. Plaučiuose nebuvo tokių reiškinių, kurie aiškiai rodytų į džiovą, Visų rūšių šiltinės irgi reikėjo atmesti. Galima buvo spėti maliariją, bet ir ji reikėjo atmesti, nes blužnis nebuvo aiškiai padidinta ir be to kiti objektyviai bei subjektyviai simptomai kalbėjo prieš maliariją. Teko apsistoti ant endokardito, nes tai beveik vienintelis susirgimas, kuris gana ilgą laiką taip neaiškiai reiškiasi. Tą daleidimą tvirtina ir etiologija, būtent, buvusi pirm to angina (catarrhalis, follicularis, lacunaris), kuri, jeigu ir nebuvo tiesiogine endokardito priežastimi, tai visgi palengvino kitų rūšių mikroorganizmų įsibrovimą žmogaus organizman. Tad labai galimas dalykas, kad čionai esama endokardito. Seksime tolymesnę ligos eigą. Gegužės mėnesyje t^0 pradėjo labiau svyruoti, pakildama iki $40^0,0$ C ir po tam krisdama su dideliais prakaitavimais; kai kurią dieną drugys krėsdavo du kartu. Netrukus atsirado embolijos tai vidurių organuose, tai kitose kūno dalyse; jos reiškėsi ūmais skausmais, o odos induose ir sutinimais. Silpnumas ir išblyškimas vis didėjo. Birželio mėn. pradžioje įvyko hemiplegia, ir to mėnesio pabaigoje ligonis mirė.

Dabar aprašysiu atsitikimą, kurį man teko sekti Karo Ligoninėje kartu su gydytojais Čeponiu ir Brundza. Ligonis Skv., eilinis kareivis, 20 m., 1921 m. lapkričio mėn. 25 d. atvyko ligoninėn, skųsdamasis skausmais sąnariuose ir jų patinimu, dieg liais širdies plote ir sausu kosuliu. Ligonis vidutinio ūgio ir maitinimo, išblyškęs. Pirm dviejų sąvaičių pradėjęs krūtinę skaudėti, o po dviejų dienų atsirado skausmų sąnariuose, kurie taip gi patino. Paskutinėmis 3—4 dienomis pradėjo sausai kosėti. St. praes: sąnariai labai skaudūs, kai kurie patinę; oro stoka; ūžesis prie širdies viršūnės ir akcentas antrojo tono ant art. pulmonalis; širdies ribos žymiai išplėstos; pulsas 86; $t^0 38^0,6$ C; neramumas širdies srityj. Trims-keturioms dienoms praėjus:

ūžesiai prie širdies viršūnės ir ant aortos aiškiai girdisi; atydžiai auskultuojant patėmijama trynimosi ūžesis, kuris girdisi ant art. pulmonalis ir aortos vietos ir bet kiek žemiau ant nedidelio ploto; šitas ūžesis vienyjasi su širdies susitraukimu ir išsiskėtimu, reiškia, jis išklausomas su pirmu ir antru tonu. Tolimesnėje ligos eigoje ūžesiai prie širdies viršūnės ir ant aortos tapo aiškesni, o trynimosi ūžesis minėtoj srityj pasiliko vis tas pats, ir tiktai prispaudus su stetoskopu, jis girdisi aiškiau. Širdies mušimas išplėstas ir aiškiai matomas. Be abejonės, čionai esama reumatizmo komplikacijos — endokardito ir sausojo perikardito. Ligos eigoje buvo kelios dienos, kada (XII. 3 4 d.) skausmai sąnariuose nutilo ir t^0 krito beveik ligi normos, pulsas buvo 40—50 mūšių minutei, o tuo tarpu alsavimas siekė 44—60 kartų minutei. Pulsas ne taip nepastovus, kaip jis turėtų būti, bet ši pulso savybė gali būti išaiškinta perikarditu. Tolimesnėje ligos eigoje (XII. 6-16 d.) t^0 vėl pakilo ligi 39,ºO C, pulsas patankėjo ligi 80—96 minutei, alsavimas 40—60; ligonis jautė silpnumą, oro stoką, nėmalonumą širdies srityj; ūžesiai buvo tie patys, tiktai trynimosi ūžesis apie XII. 15-16 d. beveik visai išnyko; plaučiuose užpakalyje žemutinėse dalyse, daugiau iš kairiosios pusės, esama pribukimo, bronchialio alsavimo ir krepitacinių karkalų. Gruodžio m. 17 d. ligonis staiga mirė.

Epicrisis. Sekciją darant rasta: pericarditis sicca villosa, endocarditis acuta verrucosa valvularum mitralis et semilunaris aortae; hypostosis pulmonum. Staigią mirtį galima išaiškinti pericarditu. (B. d.)

Medicinos ir higienos žinių populiarizacija lietuvių tarpe.

D-ras K. Grinius (Kaune).

(Pabaiga[1]).

XIII. Lyties dalykai.

(Akušerija, andrologija, ginekologija, odos, lyties ir veneros ligos).

107. *As-nė, D-ras.* **Lyties ligos.** Kr. Aps. Minist. Literat. Skyriaus leidinys. Kaunas. 1919. p. 22. š

Aprašyta sifilis, triperis ir minkrtasis šankeris.

108. *Bagdonas, J. D-ras.* **Kas reikia žinoti apie lyties ligas.** V. R. M. Vertė iš vokiečių kalbos d-ras J. Bagdonas. V. R. M. Sv. Dep. leidinys. Kaunas. 1919. p. 8.

109. *Baranov,* A. J. **Veneros ir odos ligos.** Kr. Aps. M. Sanitarijos Skyriaus leidinys. „Dirvos“ spaust. Mariampolėj. 1921. p 19. (Ž. Nr. 131).

[1]) Žiūr. „Medicinos“ 1922 m. 5, 6—7 Nr.

Išdėstyta: triperis, šankeriai, fimozas, parafimozas, ekzema, urtikarijos, herpes, psoriasis, ir kt. odos ligos.

110. *Brieux*. **Skenduoliai**. Trijų dalių pjesa. Vertė Med. Dr. Mingailaitė-Tumėnienė. 1922. S. Kadušino spaustuvė, Raseiniai. p. 76.

Skenduoliai tai sifilitikai. Knygutėje dramos formoje perstatyta sifilio įtaka į patį sifilitiką ir į jo vaikus. Taipgi atvaizduota, kaip dora kaimo mergina darosi prostitutė ir apsikrečia biauriąja liga.

111. *Fuksas. A. D-ras*. **Venerinės ligos**. 1. Jų eiga. 2. Padariniai. 3. Būdai apsisaugoti. Turiny 15 paveikslų. Kalbos žiūrėjo kap. J. Laurynaitis. K. A. M. Karo Mokslo Skyriaus leidinys. D-ras A. Fuksas, buv. vyresn. Karo Ligoninės Venerinio Skyriaus ordinatorius. Kaunas. 1921 m. p. 32.

Gana daug žinių apie triperį ir jo mikrobą, sifilį ir minkštąjį šankerį, taip gi apie pasisaugojimą nuo tų ligų. Pabaigoj Draugijos Kovai su Veneros Ligomis atsišaukimas į piliečius, kad dėtųsi prie tos Draugijos.

112. *Grinius, K. D-ras*. **Apie onanizmą**. „L. Ū." priedas „Sveik." 1910 m. 12 Nr. p. 6.

113. *Grinius, K. D-ras*. **Sifilis ir 606**. „L. Ū." priedas „Sveik." 1911 m. 1 Nr. p. 8.

114. *Grinius, K. D-ras*. **Triperis**. „L. Ū." priedas „Sveik." 1911. 3 Nr. p. 7.

115. *Karalius, A. J. M. D.* **Lyties Mokslas**. Parašė A. J. Karalius, M. D. Išleido Al. Margeris. Šita knyga parašyta ir išleista tiktai užaugusiems — ne vaikams; todėl ją ir pardavinėti galima tiktai užaugusiems — ne vaikams. Kaina 7 D. Chicago, Ill. 1921 m. p 394 (su paišiniais).

116. *Karalius, A. Y. D-ras*. **Vyras. Ką kiekvienas vyras turi žinoti apie savo lyties reikalus**. Parašė Dr. A. J. Karalius. Brooklyn, N. Y. „Laisvės" spauda ir turtas. 1918. p. 24.

Pirmojoj d-ro Karaliaus knygoj gan plačiai ir išsamiai nušviesta taip vyrų, taip moterų lyties klausimas.

Antrojoj gi trumpai aprašyta bendri to klausimo dėsniai ir — onanizmas, poliucijos, impotencija, triperis, sifilis ir nuo šių ligų pasisaugojimas.

Abiejose knygose yra ir rizikingų, ne visų mokslinčių pripažįstamų, dėsnių, kaip pavyzdžiui—absoliučio susiturėjimo kenksmingumas.

117. **Kasdienizskos Maldų knygelės**. Neszczioms, pagimdančioms ir Szeszaunninkiems: kuriose knygelėse yra Rytmeczo ir Wakaro Maldos. Paraginimai... Tilžėj. Drukawots ir gaunams pas J. Reylenderį 1872 m. 8°. 110 p. (got. šriftu). (Baltramaitis, 931).

118. *Margaret H. Sanger — J. Stropus*. **Patarmės merginoms apie lyties dalykus**. So. Boston, Mass. 1920. p. 125. (Olszewskis).

119. *Matulaitis, F. Dr.* **Lytiškos ligos ir kaip nuo jų apsisaugoti**. Parašė dr. F. Matulaitis. So. Boston, Mass. 1915. p. 24. (Olszewskis).

120. *Robinson, J. Wm. M. Dr.* **Patarmės moterims ir merginoms apie lyties dalykus.** Autoriui leidus vertė J. Barkus. Su paveikslais. Išleido J. Barkus. New York City. 1921. p. 256.

121. *Robinson, J. Wm. Dr.* **Patarimas vyrams apie lyties dalykus.** Vertė Pranašas. N. York. 1919. p. 233.

Abidvi d-ro Robinson'o naudingos ir suprantamos knygos.

122. *Sanitarijos Skyrius,* Kr. Aps. Min. **Nurodymai sergantiems sifilisu (Luesu) ir triperiu.** Kaunas, 1921 m. p. 8.

123. *Skinderis, A.* **Be skausmų gimdymas.** Klaipėda. 1920. p. 24.

Mažos vertės, su stambiais paklydimais, ne gydytojo parašyta kompiliacija. (Rec. „L. Ū." 1922 m. Nr. 6 priede „Sveikata" 1 Nr.).

124. *Skinderis, A.* **Sveika ir skalsti mergaitė.** Klaipėda. 1919. p. 22.

Nedidelės vertės kompiliacija (Rec. — „L. Ū." 1921 m. 45 Nr. „Sveikatos" priedo 6 Nr.).

125. *Skinderis, A.* **Sveika ir graži moteriškė.** Sulig Bilcu ir kitais. Klaipėda. 1920. p. 32.

Menka su kai kuriais nonsensais kompiliacija. (Rec. „L. Ū." 1922 6 Nr. „Sveik." priedo 1 Nr.).

126. *V. A.* **Apie blogąją ligą arba sifilį** (prancus). Tilžėje. 1904. p. 31.

Pasenėjusi jau knygelė, bet vertės nenustojusi.

127. *Vileišis, A. D-ras.* **Patarmės moterims, kurios nori būti sveikos.** Pagal Zielčaką parašė Dr. A. Vileišis. (Laida antra). Vilnius, „Vilniaus Žinių" spaustuvė. 1906. p. 32.

128. **Pirmoji** tos knygutės laida išėjo Tilžėje 1899 m. p. 35. (Baltramaitis, 2269).

Apie neštumą, gimdymą ir kūdikio priežiūrą. Vienintelė akušerijos knygelė.

129. *Žozanas, E. Dr.* **Moteris, jos gyvenimo sritis ir jos paslaptys.** Brooklyn, N. Y. 1916. p. 73. (Olszewskis).

XIV. Naminiai Gydytojai.

130. *Aitvaras, A.* **Naminis Gydytojas.** Ryga. 1907. Lėšos A. Maciejauskio. Pilies gatvė, Nr. 7. p. 16.

Išdėstyta naminė pagalba apie 60 ligų, be to nuo choleros apsiginti pavesta per 2 puslapiu.

131. *Baranov, A. J.* **Vadovėlis sanitarijos puskarininkams.** 1921 m. Išleista 6 knygutės:

a) *Chirurgija.* 1921. Tilžėje, pas Jagomastą. p. 96.

b) *Ligonių slauginimas.* 1921. Mariampolėj, „Dirvos" p. ps 40.

c) *Receptūra, farmakologija ir lotynų kalba.* Kaunas. L. valst. sp. 1921. p. 78. (Ž. Nr. 20).

d) *Veneros ir odos ligos.* Mariampolėj, „Dirvos" sp. 1921. p. 20. (Ž. Nr. 109).

c) *Igiena.* Mariampolėj, „Dirvos“ sp. 1921. p. 26. (Ž. Nr. 27).

f) *Vidaus, akių ir ausų ligos.* Mariampolėj, „Dirvos“ sp. 1921. p. 48. (Ž. Nr. 4).

Tai plačiai žinomo rusų kalba Baranovo felšeriams parašyto vadovėlio dalių vertimas. *Chirurgija* išleista Kr. Aps. M. Literatūros Skyriaus, kitos gi dalys Sanit. Skyriaus. Dalykas rimtas, reik ne vien skaityti. bet mokintis iš jo.

132. *Collins (Kollins), E. C. Dr.* **Vadovas in sveikatą arba kaip būti sveikam.** Parašė Dr. E. C. Collins. Su daugybe paveikslėlių ir plačių paaiškinimų apie sveikatą ir visokias ligas. Trečios laidos atspausdinta 50.000 ekz. p. 210. Kaina 45 centai (rodos, apie 1905—8 m.).

Tai savo laiku garsaus Amerikos šarlatano vadovėlis, kaip gydytis laiškais su autorium susirašinėjant. Nedidelės vertės.

133. *Grinius, K. D-ras.* **Žmonių ligos ir apie žmogaus dailumą.** „Varpo“ B-ės leidinys Nr. 1. Kaunas, „Varpo“ spaustuvė. 1921. p. 48.

Pagal **ABC** trumpai išdėstyta 104 ligoms patarimai ir 10 nurodymų kūno vikrumui ir dailumui palaikyti.

134. *Esmarch, Fr. Dr.* **Pirmoji pagelba nelaiminguose atsitikimuose.** Išvertė d ras A. V. Tilžėje. 1903 m. p. 120.

Viso svieto pripažinta, daugeliu paveikslėlių papuošta, visiems naudinga knygelė.

135. *Laukis.* **Žinynas,** Chicago, Ill. 1911 m. p. 392. Kaina 2,50 D. (Olszewkis).

Esama patarimų apie sveikatą, ligas ir vaistus.

136. *Ligonių Prietelius.* Kelerodys visiems tiems, kurie prie atsirandanczių Ligų patys savo pirmąję Pagalbą prisiteikti nor. Leipcikej Rizterio Iszlaidimo Itajsymas. 8° 71+1. 1883. [Baltramaitis, 1904 m. Nr. 1226 (gotų šriftu.)].

137. **Naminis Liekorius.** lietuwiszkuju gyventoju iszdotas nû M. Weihleit. Verlag von M. Weihleit in Prôkuls (ostpr.). (gedruckt bei Traschies in Prôkuls). 1895. 12°. p. 192. (po prakalba parašyta 1894 m.) (Baltramaitis, 1949).

138. *Paltanavičia, M.* **Daktaras kišeniuje.** Sutaisė M. Paltanavičia. Worcester, Mass. 1908 m. p. 167. (Olszewskis).

139. *Sveiklinkis.* **Būdas gydymo nekurių ligų.** Iszleido Sveiklinkis del pagalbos savo broliams Lietuviams. Pirma laida. Tilžėje. Kasztu iszleistojo, spaudinta pas Otto v. Mauderodė. 1895. p. 126.

Niekam tikusi, pilna paimtų iš liaudies medicinos neracijonalių patarimų knygelė.

140. *Vileišis, A. D-ras.* **Naminis gydytojas...** Seinai. 1908. p. 176. (Šaltinio leidinys).

Pirmoj daly žmonių ligų, antrojoj gi (V. T. sutaisytoj) gyvulių ligų aprašymas ir gydymas.

141. *Žinia* apie gidimą ligų kūno ir duszios, apie Liuterį ir Kalwiną. Wilniuje. 1857. (Tilžėje 1886). 8⁰ 352 p. kasztu wieno žmogaus iš Lietuwos ir kun. Zaber (Baltramaitis, 1375).

XV. Nervų ligos,

142. *Grinius, K. Dr.* **Nuomarius.** „L. Ū." priedas „Sveikata".

XVI. Odontologija.

143. *Zimontas, J. A. Dantistas.* **Įtekmė dantų ant žmogaus gyvenimo.** Brooklyn, N. Y. 1911. p. 95. (Olszewskis).

XVII. Pediatrija.

144. *Atgalainis* (D-ras P. Avižonis). **Kūdikių žindymas ir penėjimas.** Iš lenkų kalbos vertė Atgalainis. Tilžėje. 1904. p. 12.

145. *Baltrušaitienė, J.* **Kaip prižiūrėti ir auklėti žindomus kūdikius.** Pitsb. 1912. p. 32.

146. *Gračiūnas, A. L. Dr.* **Blogi papročiai.** Pagal B. W. Knight'ą ir W. Robinson'ą sutaisė Dr. A. L. Graičūnas. Kaina 20c. 1914. „Draugo" spauda. Chicago, Ill. p. 46.
Aprašyta: šlapinimas lovon, nenaturalių daiktų valgymas, naktinės šmėklos, čiulpimas, spazmas, krupčiojimas, drebėjimas, mėšlungis, onanizmas.

147. *Jokubėnas, P. Kun.* **Pamokymas motynoms. Versta iš** vokiško. „L. Ū." „Sveik." priedas 1910 m. 6 Nr., p. 7.

148. *Kulis, J. D. M.* **Auginimas ir maitinimas mažų kūdikių.** Parašė J. Kulis, D. M. Chicago, Ill. Kaštu iš spauda „Lietuvos", 1907. p. 28.

149. *Michailov.* **Rodos motinoms apie auginimą žindomų kūdikių.** Sutaisyta pagal Michailovą. Tilžė, 1895 m. 19 p. Perspausta iš „Ūkininko".
Neblogai sutaisyta mirusio jau *d-ro J. Računo,* tuomet stud. med. Maskvos universiteto.

150. *Oker Blom.* **Ką pasakojo dėdė daktaras vaikui giminaičiui.** Vilnius. 1912. p. 16.

151. *Pokrovski, E. D-ras.* **Kaip maži vaikai auginti.** Parašė d-ras E. Pokrovski, vertė iš 6-sios rusų laidos J. Ž.
Vilnius. J. Zavadskio spaustuvė. 1913. „L. Ū." leidinys 33 Nr. p. 52.
Tai bus geriausia pas mus tos rūšies knygutė.

XVIII. Praleisti spaudiniai.

NB. Čia įtraukta spaudiniai sužinoti tada, kai sąrašas buvo jau užbaigtas.

152. **Apskričių gydytojų pareigos** („L. Vyr. Žin." 1919. l. 16, Nr. 2—3).

153. *Carqué Otto.* **Pamatas visokiai reformai.** Vadovas sveikatai, turtui ir laisvei. Populiariškas raktas apie klausimą

valgybos. Su raštininko leidimu vertė J. Laukis. Chicago, Ill. Išleista „Lietuvos“ lėšomis. 1907. p. 114.

Vegetarijoninių valgių propagandai knygelė. Kalba sunkoka.

154. *Cradock, Ida* S. **Tikras ženybinis gyvenimas.** Piešinys Idos S. Cradock, kunigės bažnyčios Joga. Vertė J. Laukis. Pittsburgh, Pa. 1911 m. p. 40 (Olszewskis).

155. *Gerutis* **Sveikata.** Iš vokiečių kalbos vertė kun. J. Gerutis. Kaunas. 1907. p. 323.

Šiaip knyga naudinga ir prieinamai parašyta; negera tik, kad joje agituojama prieš rauplių skiepijimą.

156. *Grinius, K. d-ras.* **Apie kurtumą.** „L. Ūkin.“ 1911 m. pried. „Sveikata“ 8 Nr. p. 5.

157. *Grinius, K. d-ras.* **Kodėl iš burnos negardžiai atsiduoda. Nereikia kūdikių vystyti.** „L. Ūk.“ 1911 m. pried. „Sveik.“ 7. Nr.

158. *Gr. K.* **Apie gydymą raudonąja šviesa.** „L. Ūkn.“ 1911 m. pried. „Sveik.“ 10 Nr. p. 4.

159. **Įsakymas del medikų ir veterinorių gydytojų ir feldšerių mobilizacijos.** („L. V. Ž.“ 1919. V. 8. 6 Nr.).

160. **Karo gydytojų tarnybos rūšių įstatymas.** („L. V. Ž.“ 1920. III 4. 20. Nr.).

161. *Kulis, J. Dr.* **Išsivystymas vaisiaus gyvunų.** Parašė Dr. J. Kulis. Su daugeliu paveikslėlių iš embriologijos, tai yra, kaip išsivysto kudikis motinos iščiuje, kuomet motina yra neščia. Chicago, Ill. 1907. p. 21. (Olszewskis).

162. **Ligų ir kūno trūkumų sąrašai A, B ir C** naujokų imamoms ir kareivių sveikatos tikrinamoms komisijoms vaduotis. („V. Ž.“ 1921. II. 25. 57 Nr.).

163. *Matulaitis, Dr.* **Džiova ir alkoholis.** Dvi Dr. Matulaičio paskaitos apie džiovą ir kenksmingumą alkoholio vartolimo. Chicago, Ill. 1911. p. 25 (Olszewskis).

164. **Medicinos civilio personalo mobilizacijos įstatymas** („V. Ž.“. 1921. III. 14. 59 Nr.)

165. **Medicinos praktikos teisių Lietuvoje įstatymas.** („Vyr. Ž“. 1921. II. 2. 56 Nr.).

166. *Pirogovo Draugija.* **Pasisaugokime** (lapelis). L. D. A. M. M. M. Š. L. K-sijos vertimas, 1 Nr. Vilnius. 1915 m.

167. *Pirogovo Draugija.* **Sifilis.** L. D. A. M. M. M. Š. L. K-sijos vertimas, 15 Nr. Vilnius. 1915.

168. *Politechnikantas.* **Gyvačių įgėlimas.** „L. Ūkn.“ 1911 m. pried. „Sveik“. 6 Nr. p. 4.

169. *Sketeris, A. d ras.* **Kila (Hernia).** „L. Ūkn.“ 1911 m. pried, „Sveik“. 11 Nr. p. 8.

170. **Sąrašas ligų ir kūno trukumų,** del kurių pašauktųjų į kariuomenę naujokų šeimos nariai gali būti pripažinti netinkami darbui („V. Ž.“ 1921. II. 4. Nr. 56).

171. *Čelpanovas, G. Prof.* **Dirksnių sistemos sudėtis ir funkcijos.** (Psichologijos vadovėlis. Gedmino vertimas. „Varpo“ B ės leidinys, 11 Nr. 1922. p. p. 17—27).

172. *Kosmos*. Gamtotyros ir jos šalimų mokslų laikraštis. Kaunas. 1920—1921. *Pr. Dovydaičio* redaguojamas. Pirmame „Kosmos'o" 1920—1921 m. tome, kuris turi 473 p., randame kompiliacijų eilę ir iš įvairių medicinos mokslo sričių.

173. *Dovydaitis Pr. iš Rabes'o ir kt.* **Narvelis ir vienanarvės gyvybės.** („Kosmos" 1920 ir 1921. p. 32—42).

174. *Dovydaitis Pr. iš Hartvigo ir kt.* **Organizmo narvelis sąjungoj su kitais narveliais.** („Kosmos" 1920 ir 1921 m. p. 157—166).

175. *Dovydaitis Pr. iš Birknerio.* **Žmogaus dirksnių sistema ir josios funkcijos.** („Kosmos" 1920 ir 1921. p. 173—195).

176. *Dovydaitis Pr. iš Kraepelino.* **Dabarties žmonių tipai.** („Kosmos" 1920 ir 1921. p. 226—232).

177. *Dovydaitis Pr. iš Birknerio ir k.* **Žmogaus galvos smagenų svoris įvairiais atžvilgiais.** („Kosmos". 1920 ir 1921. p. 233 - 239).

178. *Dovydaitis Pr. iš Birknerio.* **Žmogus ir gyvulys.** („Kosmos" 1920 ir 1921. p. 412—422).

179. *Dovydaitis Pr. iš Pr. Piuterio.* **Mirtis badu.** („Kosmos". 1920 ir 1921. p. 406—411).

180. *Dovydaitis Pr. iš Kraepelino ir k.* **Organizmų descendencijos (kilimo) ipotezė.** („Kosmos" 1920 ir 1921. p. 196—210).

181. *Dovydaitis Pr. iš Lyko.* **Apie senėjimą ir pajauninimą.** („Kosmos" 1920 ir 1921. p. 391—405).

182. *K. J. J.* **Reinkės descendencijos ipotezės kritika.** („Kosmos". 1920 ir 1921. p. 424 - 427).

183. *K. J.* Kai kas del žmogaus kilmės argumentų („Kosmos" 1920 ir 1921 m. 427—430).

184. *Dineika Kar. ir Gobis J.* **Žmogaus gyvybės pailginimas ir organizmo pajaunimas sulig Steinachu.** („Kosmos" 1920 ir 1921. p. 380—390).

185. *Draugaitis* (*D-ras S. Matulaitis*) **Apie rauples.** („Ūk." 1891. 2 Nr.).

186. *Gr. K.* **Dizenterija** (arba Raudonoji, Kruvinoji, Greitoji). S („Ūk." 1890. 3,4 N.)

187. *Gr. K.* **Kaltūnas** (lotyniškai Plica Polonica). („Ūk." 1892. 1 Nr.).

188. *Gr. K.* **Mėlynasis spuogas** (karbunkulas) pas **žmogų.** („Ūk." 1890. 8 Nr.).

189. *Hygienos Tarnas. D-ras V. Kudirka.* **Alkogolis ir alkogolizmas.** („Varpas" 1895. 9—10,11 N N.)

190. *Kudirka, V. Dr.* **Hygiena. Arbata, kava ir tabakas.** („Varpas" 1889 ir 1890).

191. *Kurmis J.* **Kaip reikia penėt kūdikį**, jeigu motina neturi pieno. Pagal Szulcą parašė J. Kurmis. („Ūk." 1892. 9 Nr. p. 332—340).

192. **Laikinosios Instrukcijos Milicijai Sanitarijos reikalais.** Kaunas. 1922. V. spaustuvė. p. 8.

193. *Laurin, V.* **Ar reikia leisti kraują.** („Ūk.“ 1891. 9 Nr.)

194. *M...* **Kaip reik statyti namus, kad juose būtų sveika gyventi.** („Ūk.“ 1891. 3,4 Nr.).

195. *Pusvyris.* **Kada ir kaip reikia kūdikiai žindyti** („Ūk“. 1893. pried. 10 Nr.).

196. *Sk-dra, M.* **Lietuviški ligų vardai.** („Varpas“. 1896. 3 Nr.).

197. *Slibinas, J.* **Prancuzligė arba piktoji liga** (lotyniškai Syphilis). („Ūk.“ 1892. 6—7 Nr.).

198. *Slibinas, J.* **Difteritas, smauginyczia, kaklinė** (lotyniszkai diphteritis) („Ūk“. ? m. 8 Nr.).

199. *Svirplis ir Draugaitis.* **Keli žodžiai neszczioms ir bobutėms.** („Ūk.“ 1892. 4—5 Nr.).

200. *Vaistininkas.* **Apie džiovą.** („Ūk.“ 1890. 4 Nr.).

201. *Vaistininkas.* **Apie užsilaikymą laike gimdymo ir po pagimdymo kūdikio.** (Ūk.“ 1893. pried. 10 Nr.).

202. *Žmona.* **Mūsų moterėlėms** (= patarimai gimdanczioms moterims). („Ūk.“ 1893. pried. 10 Nr.).

203. *X.* **Apie kirmėles,** kuriomis žmonės užsikreczia valgydami jautieną ir kiaulieną. („Ūk.“ 1890. 4 Nr.).

204. *Verworn, Max Dr.* **Dvasios gyvenimo mechanika.** Parašė prof. Dr. Max Verworn, lietuviškon vertė Dr. A. Garmus ir A. Rimka. (Nervų sistema, jos dalys ir svarbiausi apsireiškimai). Išleido T. M. D. Chicago, Ill. 1916. p. 158. (Olszewskis).

Šaltiniai.

205. *Avižonis, P. D-ras.* **Lietuvių medicinos ir hygienos knygos.** Vilnius. 1909. p. 16. Ta pati knygutė įdėta į: *A, S. Č. ir d-ras P. Avižonis.* **Skaitymo vadovėlis.** — „L. Ūkininko“ išleidimas N. 24. Vilnius. J. Zavadzkio spaustuvėje. 1911.

Reta dabar knygutė, su 48 išėjusių iki 1909 m. knygučių recenzijomis.

206. *Baltramaitis, S.* — **Sbornik bibliografičeskich materialov** dlia geografii, istorii, istorii prava, statistiki i etnografii Litvy. Izdanje 2-je. S. Petersburg. 1904.

207. *Spisok litovskich knig,* izdannych s 1533 po 1903 god. Izdanje 2-je. S. Petersburg. 1904.

Tai visiems žinoma S. Baltramaičio didelė Bibliografija, rašyta rusų kalba ir raidėmis.

208. *Merkis, A.* — **Lietuvos Įstatymai.** Sistematizuotas įstatymų, instrukcijų ir įsakymų rinkinys. Yra surinkęs teisininkas A. Merkys. Redagavęs Vyriausiojo Tribunolo Pirmininkas A. Kriščiukaitis. Pirmas leidinys. (Ligi 1922 m. sausio 1 d.) Išleido A. Merkys ir V. Petrulis. Kaunas. 1922 m. p. 1032.

209. *Olszewskio, A.* **Knygų Katalogas** 1921 metų. Chicago, Ill. Medicinos knygų sąrašas apima 107—115 ir 674—704N. N...

210. *Piaseckaitės — Šlapelienės, M.* **Knygyno Katalogas.** Vilnius. Šv. Jono g. 13 N. 1910.

796—859 N. N. sveikatos knygų sąrašas.

211. *Rimka, A.* **Skaitymo Vadovėlis.** Antroji, pataisyta ir papildyta laida su kap. P. Rusecko priedu „Kariškio knygynėlis“. Kaunas. L. Valstybės spaustuvė. (1920). p. 36.

Skyrių sąrašas.

Autorių ir leidėjų sąrašas.

Geriamojo vandens Lietuvoje tyrinėjimo rezultatai.

D-ras J. Bagdonas (Kaune).

Plačiai išsiplėtusi zelterio ir limonado fabrikacija Lietuvoje verčia administraciją kontroliuoti vartojamąjį limonadui gaminti vandenį. Vandens pavyzdžiai buvo siunčiami analizui Valst. Analitinėn Laboratorijon, kurios vedėju buvo Farmacijos Magistras Raudonikis. Nuo 1921 kovo m. 4 d. ligi 1922 m. gegužės

mėn. 18 d. Farm. Mag. Raudonikio buvo padaryta virš 100 analizų. Atskyrus pasikartojusius vandens analizus, taip pat vandens pavyzdžius nežinia iš kur paimtus, liko 100 vandens pavyzdžių analizų.

Daugiausia imta vanduo iš šulinių (96), mažiau iš šaltinių (3), o 1 iš upės Merkio ties Merkine.

Sulig apskričių ir vietų (miestų ir miesčiukų) vandens analizai taip pasidalina:

iš Šiaulių aps.	17	(vietų 7).	Iš Vilkaviškio aps.	4	(vietų 2).
„ Mariamp. „	12	(„ 6).	„ Seinų „	3	(„ 2).
„ Kauno miesto	10	(„ 1[1]).	„ Kauno „	3	(„ 3).
„ Alytaus aps.	7	(„ 4).	„ Biržų-Pasvalio „	2	(„ 2).
„ Tauragės „	7	(„ 3).	„ Kedainių „	2	(„ 1).
„ Panevėžio „	6	(„ 4).	„ Šakių „	2	(„ 2).
„ Mažeikių „	5	(„ 3).	„ Trakų „	2	(„ 1).
„ Raseinių „	5	(„ 3).	„ Ukmergės „	2	(„ 1).
„ Kretingos „	4	(„ 3).	„ Ežerėnų „	1	(„ 1).
„ Utėnos „	4	(„ 3).	„ Rokiškio „	1	(„ 1).
			„ Telšių „	1	(„ 1).

Taigi vanduo paimtas iš 20 apskričių ir Kauno su Šančiais, iš viso iš 56 vietų (miestų ir mieščiukų).

Fizinės vandens savybės buvo tyrinėjamos kiekvieno vandens pavyzdžio. Atrasta padugnių — 33 kartus. Padugnės konstatuota gerame vandeny — 11 kartų, blogame — 12 kartų.

Vandeny su durpių padugnėmis buvo jaučiama durpių skonio, o vienoj porcijoj konstatuota silpnai gelsva vandens spalva. Pridėjus prie drumsto vandens dar 2 pavyzdžiu su apysūriu vandeniu, 1 durpių skonies ir 1 su eterio kvapu, turėsime 37 vandens pavyzdžius su nenormalėmis fizinėmis savybėmis. Dalis nenormalių fizinių savybių, ypač gerame vandenyje, paėjo nuo nešvaraus indo, kita nuo geležies hidrato (6) ir kitų mineralinių dalių, trečia nuo durpių (6) ir kitų organinių priemaišų.

Iš to matyti, kad jau vandens tyrinėjimo pradžioj puola į akį didelis nuošimtis šulinių, neatatinkančių higienos reikalavimams (geras vanduo turi būti be spalvos, skaidrus, be skonio, be kvapo, be padugnių).

Cheminės savybės. Reakcija: silpnai šarminė — 86, neutralė — 14.

Vandens kietumas[2]) tyrinėta 8 kartus ir konstatuota:

1. Liudvinavo Vindsbergo	šulinys —	36,4°	vok.
2. Kalvarijos, Ugnag. g. kampo	„	30,8°	„
3. Šančių, Panemunės g. 21	„	30°	„
4. Kauno, Suvalkų g. 44	„	28°	„

---

[1]) Kauno ir Šančių.

[2]) Geras geriamasai vanduo neturi turėti daugiau 12—15 mg. 1/10 daly literio (12—15° vok. grad. — prof. Jodelė geolog. tyrin.). H. Klut skaito geru vandeniu dagi turintį 18° kiet. Bet ir virš 18° kietas vanduo sveikatos žvilgsniu didelės reikšmės neturi. (A. Gärtner, Hygiene des Wassers. Braunschweig, 1915, 77 78).

5. Šiaulių miesto prie Rudės „ 24,5° „
6. Žiežmarių, Kauno g. 21 „ 23° „
7. „ Mokyklos g. „ 21° „
8. Utėnos, Daukanto g. R. Brenerio „ 7,4° „

Geriamojo vandens analizai, be minėtų reakcijų, apėmė kiekybinį ištyrimą: 1) sausų liekanų, 2) chloridų, 3) amoniako (NH_3), 4) nitritų (N_2O_3), 5) nitratų (N_2O_5) ir 6) organinių dalių. Vanduo sulig analizo davinių padalinta į 3 rūšis: gero, vidutinio ir blogo.

G e r a s v a n d u o skaitomas toks, kuris, be gerų fizinių savybių, turi nedaugiau 0,5 sausų liekanų, nedaugiau 0,05 (H. Klut — 0,03) chloridų ir nėra užterštas organinėmis dalimis. Vienintėlis Lietuvoj šulinys, kurio vanduo neužterštas organinėmis dalimis, yra Augšt. Panemunėj 47 Nr., pil. Neimarko ūky. Kitų šulinių vanduo turi organinių dalių, ir tai neprieštarauja higienos reikalavimams. Paprastai atsižiūrima, kad oksidavimui organinių dalių išeitų nedaugiau kaip 10 mg. $KMgO_4$ (H. Klut — 12 mg.); tačiau jei organinės dalys pareina ne nuo žemės paviršiaus, bet nuo žemės sluogsnių savybių (pvz., nuo durpynų), tai gali būti jų ir daugiau nustatytos normos. Geram vandeny gali būti ir amoniako (NH_3), bet nedaugiau 1 mg. H. Klut prileidžia amoniako (NH_3) 0,5, dagi 1,0 mg., jei jis paeina iš durpynų (Moorwasser) arba jame yra geležies hiperoxyd'o; šiaip anot jo geram vandeny tegali būti vos NH_3 pedsakai[3]). Atradimas nitritų ir nitratų didesnėj kiekybėj rodo į mikrobinį nitrifikacijos procesą. Nitritų geram vandeny arba visai nėra, arba randama tik pėdsakai. Nitratų geram vandeny neprivalo būti daugiau kaip 30 mg. Iš nitrarų redukcijos keliu gali atsirasti nitritai ir šitame procese tarp kitų dalyvauja ir šiltinės bakterija ir bact. coli commune ir choleros vibrionas[4]).

Durpynuose paprastai vanduo turi gana daug organinių dalių (humusstoffe, huminstoffe), bet tos dalys, nors kartais vanduo ir turi skonį, nekenkia sveikatai. Todel, betyrinėjant vandenį, atsiranda reikalo apžiūrėti šulinį vietoje ir išaiškinti, iš kur gali atsirasti vandeny organinės dalys: ar nuo užteršimo, ar nuo žemės sluogsnių.

Daugiausia gero vandens atrasta Alytaus apskrity (iš 7 pav. — 6), Raseinių apskr. (iš 5 p. — 4) ir Ukmergėj (iš 2 p. — 2). Tarpe gero vandens pavyzdžių 5 kartus atrasta nuosėdų (2 kartu nuo geležies hidroxydo). Puola į akį Utėnos, Daukanto g., šulinys, kurio vandeny visai neatrasta chloridų.

Labai gero vandens atrasta — 23 pavyzdžių; gero, bet su mažais nukrypimais nuo normos, — 17, taigi iš viso — 40%.

Gero vandens pavyzdžius žiūr. 1-oje lentelėje (411 p.).

V i d u t i n ė s r ū š i e s v a n d u o skaitomas toks vanduo, kuris išvirinus tinka limonadui gaminti. Šito vandens pavyzdžiai

---

3) Vz. H. Klut, 130 p. 4) H. Klut, 34 p.
4) Tokio vandens iš 9 pavyzdžių Kaune atrasta — 7.

galima padalinti į 2 dali: a) vienas vanduo savaime yra geros rūšies, bet suterštas pašalinėmis priemaišomis nuo nešvaraus indo arba nuo nesanitarinio šulinio laikymo, b) kitas vanduo turi savyje organinių dalių delei žemės sluogsnių savybių.

1-a lentelė. Štai keli gero vandens pavyzdžiai:

Nr.	Vieta.	Keno.	Sausų liekanų.	Chloridų.	NH_3	N_2O_3	N_2O_5	Oksidavimui reikal. $KMgO_4$.	Pastabos.
1	A. Panemunė.	Neimarko	0,520	0,053	—	—	—	—	labai geras.
2	Jeznas.	Mikašausko	0,264	0,018	—	—	—	8,5 mg.	
3	Utėna	Daukanto g. (vart. Breneris)	0,235	—	ligi 0,1 mg.	—	—	9 "	kietumas 7,40.
4	Kaunas	Ukmerg. g. 46.	0,340	0,007	—	—	—	20 "	iš nešvaraus indo
5	Sėda	miesto	0,160	0,012	—	—	—	35 "	iš durpynų.
6	Kupiškis	Maskovskio	0,275	0,014	ligi 0,1 "	—	—	39 "	"
7	Seirijai	Seinų g. šaltinis	0,222	0,012	ligi 1 "	—	—	30 "	"
8	Anykščiai	Bieliūno g. 10.	0,770	0,146	—	pėdsak.	ligi 1 mg.	5 "	

Iš 33 vidutinės vandens rūšies pavyzdžių atrasta 13 grupės a ir 20 grupės b. Išskyrimas vidutinės vandens rūšies iš kitų

vandens rūšių yra surištas su kaikuriomis sunkenybėms, ir analizų autorius dažnai palieka klausimą neispręstą delei nežinojimo vietos sanitarinių sąlygų ir reiškia pageidavimo, kad šulinys būtų apžiūrėtas vietoje ir būtų išaiškinta, iš kur paeina organinės vandens dalys. Bet, dėja, tokių apžiūrėjimų protokolų prie analizų nėra, matyt, jų nedaryta visai, arba daryta retai ir neprisiuntinėta protokolų. Vidutinio vandens pavyzdžiai nurodyti 2-oje lentelėje.

2-a lentelė. Štai keli vidutinės rūšies vandens pavyzdžiai:

Nr.	Vieta.	Keno.	Sausų liekanų.	Chloridų.	NH_3	N_2O_3	N_2O_5	Oksid. reikal. $KMgO_4$	Pastabos.
1	Šakiai	miesto	0,450	0,03	pėds.	—	—	43 gm.	a) užterštas
2	Veisėjai	parkas	0,659	0,129	—	—	ligi 1 mg.	27 „	„ yra padugnių
3	Mariampolė	Bažnyčios g.	1,420	0,321	—	—	„ 2 „	31 „	b) nuo žemės sluogsnių (indas?).
4	Kaunas	Keistučio g. 46	1,740	0,468	—	—	„ 1 „	16 „	„ nuo savybės[5] žemės sluogsnių.
5	Akmenė	Ramanausko	1,150	0,439	—	—	„ 20 „	16 „	„ „
6	Radviliškis	Šulco (Kauno g. 9)	0,770	0,117	pėds.	—	—	43 „	Karbonatų ir sulfatų Ca ir Na 0,353
7	„	Vaičiūno (Šiaulių g.)	1,390	0,292	„	pėds.	pėds.	—	„ „ 0,983
8	Palanga	Petručio	0,490	0,070	—	0,1 mg.	ligi 1 mg.	42 „	iš durpynų.
9	Malėtai	Mednikovičiaus	1,150	0,293	—	pėds.	„ 10 „	23 „	iš žemės sluogsnių.
10	Tauragė	Vytauto ir Piliečių g. kertė	0,520	0,234	ligi 1 mg.	—	—	13 „	te padugnės (reikia apžiūrėti vietą).

Blogo vandens rūšis, kuris netinka nei limonadui gaminti, atrasta 27 pavyzdžiuose.

3-ia lentelė Štai keli blogo vandens pavyzdžiai:

Nr.	Vieta.	Keno.	Sausų liekanų.	Chloridų.	NH_3	N_2O_3	N_2O_5	Oksidacijos laips.	Pastabos.
1	Kretinga	Faivusovičio	1,485	0,585	ligi 2 mg.	pėds.	ligi 50 mg.	14 mg.	su padugnėmis.
2	Skuodas	Įlakių g. 2	0,930	0,176	1 „	daug	„ 1 „	90 „	„ „
3	Liudvinavas	Vinsbergo	1,585	0,319	1 „	0,5 mg.	„ 25 „	20 „	kietumas 36,40
4	Kalvarija	Ugnages g-ė	0,890	0,106	0,1 „	—	„ 1 „	58 „	kiet. 30,8, durpių padugnės.
5	„	Laisvės pr-o ir Piliečių g-ės kertė	2,285	1,170	—	daug	„ 50 „	30 „	apysūris
6	Vilkaviškis	Stoties g-ė.	0,860	0,527	ilgi 2 „	—	—	31 „	drumstas
7	Kaunas	Ukmerg. g-ė 44	1,385	0,410	„ 100 „	daug	„ 20 „	17 „	Fe. hidrat, drumstas.
8	Žagarė	Kasperavičiaus	0,700	0,140	„ 20 „	„	„ 50 „	25 „	

Sulyg vietų blogas vanduo šaip pasiskirsto (kabėse skaičius visų šulinių):

Vilkavišky	3	(iš 3)	Mariampolėj	1	(iš 3)
Tauragėj	3	(„ 5)	Liudvinave	1	(„ 1)

Kaune	3	(„ 9)	Merkinėj	1	(„ 4)
Radvilišky	2	(„ 4)	Panevėžy	1	(„ 2)
Kuršėnuos	2	(„ 3)	Jonišky	1	(„ 1)
Kalvarijoj	2	(„ 2)	Žagarėj	1	(„ 3)
Šiauliuos	2	(„ 3)	Naumiestyj	1	(„ 1)
Kretingoj	1	(„ 1)	Skuode	1	(„ 2)
Kedainiuos	1	(„ 2)	Mažeikiuos	1	(„ 3)

Taigi iš 56 miestų ir miestelių 18 (32%), t. y. mažne 1/3 turi netikusio vandens. Prisižiūrėjus analizų daviniams, puola į akį daugybė sausų liekanų, 3—4 kartus perviršyjančių normą, taip pat daugybė organinių dalių. Ypač puola į akį Kauno, Ukmergės g. Nr. 44 šulinys, kurio vandeny viename literyje atrasta net 100 mg. NH_3. Ir toks vanduo norėta vartoti limonadui gaminti! Taip pat užterštas Žagarės šulinys, kurio vandeniu norėjo naudotis pil. Kasperavičius (atrasta 20 mg. NH_3). Taip pat daug N_2O_3 (iki 3 mg.) ir N_2O_5 (iki 50 mg.) atrasta. Skuodo šuliny (Ilakių g. 2 Nr.): jame atrasta tiek daug organinių dalių, kad joms oksiduoti išėjo net 90 mg. $KMgO_4$ (norma nedaugiau 12 mg.), taigi perviršyja normą daugiau kaip 7 kartus.

Blogo vandens pavyzdžiai nurodyti 3-ioje lentelėje.

Suvedus rezultatus ištyrimo 100 pavyzdžių vandens, kuris norėta vartoti limonadui gaminti, gaunama šių išvadų:

1) Technika pristatymo vandens laboratorijon neatatinka analizų tikslui: viena, indas dažnai būna nešvarus, ko neturėtų būti, o antra, būna atsitikimų, kada neaišku, kurio šulinio vanduo prisiunčiamas, ypač kada įvairi būna vandens sudėtis. Mažeikių, Akmenės g, Nr. 37 — tai yra adresas 3 vandens pavyzdžių, kurių vienas paimtas iš šulinio pil. Rabinavičiaus, kits paimtas apskrities gydytojo iš tos pat vietos, o trečias „paimtas iš pil. Rabinavičiaus, savininko limonado dirbtuvės Mažeikiuose“ (anal. 94, 137, 139 Nr. N.).

2) Daugiau vandens pavyzdžių prisiųsta iš didesnių Lietuvos pramonės ir prekybos centrų, esančių prie gelžkelių, mažiau iš kitų vietų. Iš viso prisiųsta iš 56 vietų (miestų ir miestelių).

3) Su nenormalėmis fizinėmis savybėmis atrasta 37% vandens pavyzdžių.

4) Gero vandens atrasta 40%, vidutinio 33%. blogo 27%.

5) Paskirstymas vandens į rūšis „gero“ „vidutinio“ ir „blogo“ reikalauja korekcijos, apžiūrėjus kitus šulinius vietoje.

6) Pagerėjus sanitarinėms sąlygoms, gero vandens pavyzdžių skaičius galėtų pakilti ligi 55% (40+13 vid. rūšies).

7) Žemės sluogsnių savybės konstatuota: a) durpynai — 6 pavyzdžiuose: Kalvarijoj (Mar. aps.), Seirijuos, Žagarėj, Palangoj, Kupišky ir Sėdoj (3 geros, 2 vidut. ir 1 blogos rūšies), b) kalkių sluogsniai minėti kieto vandens sąraše (8) ir dar 3 su kalkių karbonatais ir sulfatais Radvilišky, c) su aukštu skaičium sausų liekanų (daugiau 1‰) — 28 pavyzdžiuose (Kaune — 7, Tauragėj — 1, Mažeikiuos — 2, Radvilišky — 3, Kedainiuos — 2, Kuršėnuos — 2, Mariampolėj — 2, Pasvaly — 1, Kretingoj — 1, Jonišky — 1,

Akmenėj — 1, Malėtuos — 1,) d) daugiau kaip 0,5$^0/_{00}$ sūdomosios druskos atrasta 11 pavyzdžių: Vilkavišky — 3, Kuršėnuos — 1, Jonišky — 1, Kaune — 1, Naumiesty — 1, Kretingoj — 1, Kedainiuos — 1, Mažeikiuos — 1 (0,887$^0/_{00}$), Kalvarijoj — 1 (1,170$^0/_{00}$), e) geležies atrasta 6 pavyzdžiuose (Radvilišky, Akmenėj, Kaune, Ukmergėj, Tauragėj ir Utėnoj).

8) Šuliniai su blogu vandeniu turėtų būt uždaryti, arba laikinai, ligi jų sutvarkymo, arba visai, jei vanduo negalima pataisyt.

Literatūra: 1) Farm. mag. Raudonikis. 100 Valst. Analizinės Laboratorijos analizų protokolų; 2) H. Klut. Untersuchung des Wassers. Berlin. 1922.

Referatai.

I. Patologija.

1. *W. Gennerich.* — **Metasifilio patogenezas.** (Münch. m. Wochenschrift š. m.).

Remiantis įvairių tyrinėjimų daviniais, autorius daro išvadas, kad metasifilis yra specifinio gydymo pasekmė ir kaipo toksai išimtinai kultūringųjų tautų privilegija (Ekzotinių tautų tarpe juk jokių metasifilio atsitikimų nekonstatuota!). Žinoma, kad sifilis yra tai grynas mezodermos uždegimo procesas ir tuo būdu paliečia nervų sistemoj visupirma tiktai jungiamuosius audinius — jos plėves (meningeae). Nuo jų uždegimas persiduoda smagenų skystimui. Tą meningenį charakterį turi sifilis pas visas ekzotines tautas, kurios su salvarsanu, Hg arba jųjų kombinacija nėra visai susipažinusios. Specifinis gydymas, trukdydamas viso organizmo užkrėtimą — o tuo pačiu ir visuotiną organizmo reakciją, pagreitina meningeinę infekciją, nes spirochetos sunkiausia yra panaikinamos plėvėse ir ten jos duoda recidivų, nekalbant jau apie tai, kad po įtaka specifinio gydymo plėvės lengviau pasiduoda spirochetų infekcijai, — kaip ir susilpnintos virulencijos infekcijai apskritai. Salvarsanas lošia čia daug žymesnės rolės, negu Hg arba net tų dviejų vaistų kombinacija. Juo silpnesnis arba nepankamesnis gydymas, tuo dažniau būna meningeiniu uždegimų. Pasitaiko vienok, kad esant palinkimui ir prie gero gydymo pasidaro meningeinis recidivas, kuomet sekantis gydymo kursas yra padarytas pervėlai — už kokio pusantro mėnesio. Tuo būdu specifinis gydymas, ant kiek jis absoliučiai organizmą nesterilzuoja, didina iš vienos pusės plėvės palankumą spirochetoms, iš antros pusės reiškia sunkų smūgį alergijos bėgiui — organizmo išgyjimo procesui. Alergijai susilpnėjus, organizmas nepajėgia infekcijos lokalizuoti (gumos pavidale) ir, po ilgo tylaus (latentinio) laikymosi meningeinio uždegimo, pamažu įvyksta smageninio skystimo (liguor) difuzija į pią ir pagalios į parenchimą. Iš mezoderminio

pasidaro parenchiminis sifilis — metasifilis (tabes dorsalis, myolitis, paralysis progressiva). Be specifinio gydymo mes turime trečiąjį sifilio periodą, bet ne metasifilį. Tie metasifilio atsitikimai pas mus, kurie pasitaiko ir be specifinio gydymo, yra tik jau kelių kartų susilpnintos spirochetų virulencijos ir įgyto pseudoimuniteto pasekmė. *J. Mackevičaitė.*

2. *Deusch* praneša (XXXIV vidujinių ligų Vokiečių medicinos Draugijos kongrese) apie sąryšį tarp gl. thyreoidea ir žarnų peristaltika, būtent: prie chroninio vidurių sukietėjimo dažnai pastebiama hypothyreoidismas. Gydymas šiais atsitikimais tos liaukos ekstraktu duoda gerų rezultatų. Rentgeno pagalba įrodyta ekstrakto įtaka į žarnas (buvo daromi eksperimentai su jūros kiaulaičių žarnomis). *J. Mackevičaitė.*

3. *Dr. Vorschütz* — **Zur Frage des relativen Phosphorgehaltes des Blutes, besonders bei Krebskranken** (š. m. 26Nr.). Autorius, kalbėdamas apie reliatyvų fosforo kiekį kraujuje ir ypačiai pas sergančius vėžiu ligonius, nurodo į didelę fosforo kiekio kraujuje ištyrimo reikšmę piktųjų apaugų diagnostikoje, — ypačiai ankstyvuose karcinomos atsitikimuose kur dar klininiai simptomai labai neaiškūs arba jųjų visai nėra. Čia kaip tik kraujo ištyrimas (fosforo kiekio konstantavimas, duotų svarbų diagnozai pamatą, nes pereinantis tam tikrą skaitlinę fosforo kraujuje padaugėjimas yra dažniausia surištas su vėžiu organizme. Savo išvadžiojimus autorius pamatuoja skaitlingų eksperimentų bei ištyrimų gaviniais. *J. Mackevičaitė.*

4. *Al. Ivanovskij.* — **Rusijos bado įtekmė į fizinį gyventojų stovį** (žurnale „Nauka v Ukrainie“ 1922 m., 3 Nr., 90—97 p).

Autorius dalijasi su skaitytojais įdomiais savo tyrinėjimų rezultatais apie atmainas, įvykusias del Rusijos bado fizinėse žmonių savybėse. Jisai per paskutinius trejus metus pats asmeniniai ir per korespondentus tyrinėjo įvairiose bado apimtose Rusijos vietose tas pačias žmonių grupes ir tas atmainas, kurios jose buvo pastebiamos, valgiui menkėjant ir bendrai badui atsiradus. Dalį savo pastebėjimų, liečiančių 1139 subjektus (697 vyrus ir 442 moteris) nuo 25 m. ligi 55 m., jisai ir paskelbė.

Pirmučiausiai žymiai sumažėjo tyrinėtųjų asmenų ūgis. (Žiūr. „Ūgio mažėjimo lentelė sekančiame puslapyje“).

Didėjant badui šiais atvėjais, didėjo ūgio mažėjimas; mažėjant badui, pats procesas ėjo lėčiau. Badui praėjus, vėl buvo pastebiamas ūgio didėjimas, tik pas asmenis ne senesnius kaip 40 metų ir kur lėtesniu tempu, negu mažėjant. Ūgio mažėjimas ėjo žymiai intensyviau pas senesnius (virš 40 metų), pas vyrus, aukšto ūgio, pas inteligentus, pas sirgusius šiltine.

Pas badaujančius pastebėta galvos didumo mažėjimas — ir tai ne tik del minkštų dalių suplonėjimo, bet ir del kiaušo kaulų mažėjimo.

Žymiai atsimainė santykis tarp galvos ir veido indeksų. Tačiau tos atmainos buvo nevienodos. Pas didžiarusius indeksas

atsimainė ilgagalvystės naudai; taip pat pas ukrainiečius ir gudus. Bet pas armėnus ir gruzinus — padidėjo trumpagalvystė. Atsimainė ir veido indeksas.

Ūgio mažėjimo lentelė:

Tautos pavadinimas	Vyrai		Moterys	
	nuoš. b.	po bado	nuoš. b.	po bado
Didžiarusiai Tveros gub.	1672	1620	1566	1526
„ Kursko „	1656	1614	1547	1518
„ Erivanės „	1666	1616	1550	1530
Visi didžiarusiai	1666	1617	1554	1518
Ūkrainiečiai Ekaterin. gub.	1664	1618	1572	1524
„ Tauridos „	1658	1622	1566	1526
Visi ūkrainiečiai	1660	1620	1568	1525
Gudai	1658	1619	1569	1530
Armėnai	1671	1633	1572	1535
Gruzinai	1653	1611	1570	1539
Krymo totoriai	1644	1583	—	—

Suprantama, kad žymiai sumažėjo krūtinės apimtis ir tuo būdu skaičius asmenų, kurių krūtinės apimtis mažesnė už ūgio pusę, žymiai padidėjo: pas didžiarusius — nuo 16% ligi 42%, pas ukrainiečius nuo 20% ligi 38%, pas gudus — nuo 18% ligi 44%, pas armėnus — nuo 5% ligi 29%, pas gruzinus — nuo 9% ligi 33%, pas Krymo totorius — nuo 17% ligi 31%.

Galūnių ilgumas, palyginus su ūgiu, padidėjo pas visus ištirtus. Juo daugiau sumažėjo ūgis, juo daugiau padidėjo galūnių ilgumas.

Daugiausia, aišku, sumažėjo tyriamų asmenų svoris. Kai kuriais atsitikimais jie nustodavo ligi 40% pirmbūvusio svorio.

Iš kitų pažymių pastebėta: plaukų augimo sumažėjimas, ankstyvas pražilimas ir plaukų nustojimas, lėtas nagų ataugimas, priešlaikinas akių nublykimas, bendrai priešlaikinas senatvės pažymių pasirodymas, dantų pagedimas, pas moteris ir merginas menstruacijų laikinas sustojimas, gimimų skaičiaus sumažėjimas, negyvai gimusių ar defektuotų kūdikių skaičiaus didėjimas ir tt.

Tyrinėtojas neabejoja, kad badas atatinkamai paveikė ir į vidujinius organus.

Jo nuomonė, visi tie faktai duoda medžiagos kardinaliniems klausimams pastovumo ar nepastovumo antropologinių pažymių peržiūrėti. Autorius iškelia gipotezą, bene bus tos visos atmainos liūdininkais Rusijos gyventojų regresijos prie tų fizinių pažymių, kuriuos turėjo artimesni ar tolimesni jųjų proseniai.

V. B-ka.

II. Vidujinės ligos.

1. *Dr. Paul Classmann* (Berlin). — **Liquitalis, ein neues Kerzmittel** (Liquitalis, naujas širdies vaistas). (Aus der Medizin. Klinik in Jena).

Preparatas liquitalis apie 1919 m. buvo vartojamas Medicinos Klinikoje Jenoje prie įvairių širdies ligų. Kadangi vartojant digitalio preparatus pastebiama negeistinų paralėlių reiškinių, k. a. vėmimas, diareja ir t. t., tai buvo pagaminti titruoti digitalio preparatai, vartojant kuriuos minėtieji negeistini reiškiniai tapo žymiai palengvinti. Beieškant būdo sušvelnyti digitalio preparatų veikimą, tapo pagamintas liquitalis. Liquitalis turi savyje digitalio lapo aktyvus glykozidus, kurie šaltame vandenyje ekstraguojami — digitalino kompleksas ir digitaleinas; digitoksino, kaipo vandenyje neekstraguojamo, liquitalio preparate nėra; taipgi nėra tame preparate ir digitonino. Sulyg firmos „Gehe ir Co in Dresden — Neustadt" pranešimu tame preparate nėra taipgi sunkiai virškinamų, erzinančių ir hemolitiniai veikiančių dalių.

Viename liquitalio ccm. yra 0,15 fol. digitalis titr. Vaistas duodamas per os, intramuskuliariai ir intraveniniai. Eksperimentaliai ir farmakoliologiniai ištirtas Hans Hoffmann'o jojo disertacijoje: „Ueber die Wirkung verschiedener Digitalissubstanzen und Blätterpräparate auf das Froschherz bei Kalkmangel". Autorius pastebi, jog visos geros digitalio preparato savybės esančios liquitalyje, išskiriant kenksmingo digitalio veikimą. Kumuliacijos nebuvę pastebėta, net ir ilgai vartojant liquitalio preparatą. Pastebėta, jog liquitalis esąs lengviau pernešamas, negu digipuratum. Skiepyjant po oda, nei karto nebuvę pastebėta infiltratų skiepyjimo vietoje. Liquitalio veikimas į širdį prasidedąs po 10—30 minučių po injekcijos: tas pastebėta prie gydymo aritmijų ir prie žymaus pulso sumenkėjimo. Autorius pastebi, jog liquitalio veikimas gerai apsireiškęs ir tuomet, kuomet kiti preparatai digitalio neveikę. Vartojimui liqutalio indikacijos esančios tokios pačios, kaip ir digitalio preparatams. Autorius ypačiai gerų rezultatų pasiekęs, begydant oedemas, oliguria ir dyspnoe, ypačiai su aritmijomis. Buvęs pastebėtas geras liquitalio veikimas ir kaipo diureticum. Liquitalio preparato veikimas buvo kontroliuojamas pagal pulsą, diurezą, elektrokardiogramomis.

M. Nasvytis.

2. *Dr. H. Pribram* (Praga). — **Ueber einige Fortschritte in der Therapie.** (Apie pąžangą nekuriose terapijos srityse). (Aus der Medizinischen Klinik der deutschen Universität in Prag).

Terapijos pąžanga reiškiasi ne vien naujų vaistų vartojimu, bet taipgi praplėtimu indikacijų seniems vaistams vartoti ir juos tiksliai vieną su kitu kombinuoti.

Klinika privalo patikrinti, ant kiek padaryto ant sveikų gyvulių eksperimento daviniai tinka vartojimui ligoniams gydyti.

Kraujo tekėjimo insuficiencijos gydymas. Autorius pasiūlo, gydant kraujo tekėjimo trūkumus, kombinuoti digitalį su calcium'u, kuris veikiąs su digitaliu sinergistiškai. Ypačiai esąs patartinas calcium lacticum 3,0—5,0 pro die arba calcium chloratum kartu su digitaliu prie širdies nusilpnėjimo laike infekcinių ligų, taipgi prie sunkių pneumonijų. Autorius taipgi pasiūlo kombinuoti digitalį su atofanu, gydant stenosis arba insufitientia valvularum. Aprašyti 4 atsitikimai su gerais nurodyto gydymo būdo rezultatais.

Apie kraujo leidimo indikacijas. Kraujo leidimas, labai plačiai ir sekmingai vartojamas gilioj senovėj 18—19 šimtmečiuose, vėliau tapęs visiškai užmirštas. Tiktai ačiu Jaksch'o pastangoms 30 metų atgal kraujo leidimas, kaipo terapijos metodas, tapęs atgaivintas,

Kraujo leidimas turį šį veikimą:

1. Mechaninį veikimą: nuleidžiant kraujo 200—300 ccm., patolioginiai pakilęs kraujo spaudimas sumažėja. Tas kraujo spaudimo sumažėjimas paprastai būna laikinas, nors pagerėjimas paprastai būna ilgas.

2. Manoma, jog kraujo leidimas laikinai palengvinąs kraujo tekėjimo procesą, kiek pamainąs fyzikalines ir chemines kraujo savybes, palengvinąs širdies veikimą ir širdies maitinimą. Kas mėnuo vartojant kraujo leidimą pas arteriosklerotikus ir moteris klimakterijos periode, galima esą palengvinti subjektyvius kentėjimus arba net ir prašalinti gręsiantį kraujo tekėjimą į smagenis (Hirnblutung).

Autorius pasiūlo vartoti kraujo leidimą prie haemoptoe, esant plaučių tuberkuliozui. Džiovininkas po haemoptoe mirštąs ne nuo kraujo nubėgimo, bet nuo uždusimo neišspiautais kraujais. Kraujo leidimas prie haemoptoe tik tuomet galimas, kuomet ligonis dar nėra visiškai kacheksijos apimtas. Kraujo leidimas pasiūlomas vieton liumbalės punkcijos, pavyzdžiui, prie meningitų; bendrai imant, liumbalė punkcija laikoma tikslingesne. Kraujo leidimas pasiūlomas anemijoms, chlorozui gydyti. Prie nusinuodymo kalium chloricum, o taip gi uremijos, coma diabeticum ir cholemijos gydymui patariama kraujo leidimas. Sunkiuose Morbus Basedovi atsitikimuose, taipgi prie epilepsijos irgi pasiūlomas kraujo leidimas. Kraujo leidimas sumažina esamąjį audiniuose vandenį ir todel gali būti vartojamas įvairių diuretica veikimui pastiprinti. Ypačiai kraujo leidimas pasiūlomas prie gręsiančios oedema pulmonum.

Gydant aštrųjį reumatizmą, kraujo leidimas gali pamainyti proteinoterapiją. Kraujo leidimas pasiūlomas taipgi prie įvairių infekcinių ligų, ypačiai prie vidurių šiltinės. Autorius pataria vienu kartu nenuleisti kraujo daugiau 200—300 ccm.

Epilepsijos gydymas. Vartojant luminalą, autorius matęs vieną kollapso atsitikimą. Epilepsijai gydyti autorius pasiūlo vartoti calcium lacticum arba chloratum po

3,0 per dieną, dar geriau kombinacijoje su n a t r i u m b r o m a t u m, patariant vartoti maiste labai mažai druskos.

G y d y m a s s p a z m i n i ų l i g s u s p a z m o l y t i c a. Spazminėms ligoms gydyti autorius pasiūlo naudotis camphoros preparatais: s p i r i t u s c a m h p o r a t u s 10% po 10—20 lašų 1—3 kart par dieną. Ypačiai patartini nauji preparatai K a d e c h o l ir P e r i c h o l, kurių spazmolytiškame veikime autorius yra įsitikinęs. Kaipo indikacijos, nurodoma: pylorospasmus, sopėjimai prie ulcus ventriculi, colica mucosa, cholelithiasis, appendicitis spastica. *M. Nasvytis.*

III. Chirurgija.

1. *Stubenrauch, Z. v.* — **Autoplastische Knochenverpflanzung in den Weichteilstumpf bei Exarticulatio coxae.** (Autoplastinis kaulų persodinimas į minkštas dalis po exarticulatio's coxae) (Zentralbl. für. Chir. 1922, 26 Nr.).

Yra žinoma, kad galima persodinti su geromis pasekmėmis kojos pirštų falangos prarastų rankos pirštų falangų vieton. Panašią autoplastiką autorius mėginęs po šlaunies ir peties eksartkuliacijos. Pirmame atsitikime autorius paėmė šlaunkaulio dalį išėmė smagenis ir įsodino į raumenis. Del infekcijos įsodintas kaulas neprigyjo, todel po 4 mėnesių jisai buvo prašalintas; tečiau nuo įsodinto kaulo periosto išaugo kaulo audinys. Tatai liūdyja, kad panašų autoplastikos būdą galima vartoti. Būtinai reikalinga įsodinti kaulas į raumenis todel, kad, kūno sunkumai veikiant, įsodintas kaulas turėtų pakankamai minkštų dalių atsiremti.

F. Taulat-Kelpša.

2. *Hoffman Konrad.* — **Peritonealversehluss ohne Kanalnath oder Bassini beim schrägen Leistenbruch?** (Peritoneum'o uždarymas be kirkšnies kanalo siūlės sulyg Bassini, įskipai (obliqua) kirkšnies kylai esant?) (Zentralbl. für Chir. 1922, 26 Nr.),

1903 ir 1904 m. m. autorius jau buvo pranešęs apie savo kylos operacijos būdą be kirkšnies kanalo siūlės sulyg Bassini. Autoriaus nuomone, hernia inguin. obliqua yra visada įgimta, t. y. paeina del neužaugusio pakankamai process. vaginalis peritonei. Todel maišas turi būti ekstirpuotas iki peritoneum parietale ir tenai uždarytas. Žemiau tos vietos atsparumo tikslu uždedama cirkuliarinė siūlė. Kirkšnies kanalas palieka nepaliestas. Autorius siūlo savo operavimo būdą, visoms įskipoms kirkšnies kyloms esant. Autoriaus manymu, silpna Bassini būdo pusė yra ta, kad maišas neekstirpuojamas iki pat peritoneum parietale (iš to gal būti recidivų, nes palieka pilstytuvėlis); be to, funiculus spermaticu yra perkeliamas iš savo normalinės padėties ir yra susiuvami audiniai, neturintieji tarp savęs jokių anatominių ryšių.

Vartojant savo operacinį būdą, autorius recidivų negavęs. Tiktai labai dideliems kyloms esant, 2 nuoš. atsitikimuose po

operacijos atsiradę hern. inguin. directa. Kad išvengus šitokių pasekmių, operacijos gale autorius sustiprina musc-i obliq. externi sausgyslę nepertraukiama ketguto siūle, be to susiaurina anul. inguin. extern., susiuvant abidvi fascijos kojytes iki os pubis. Gilesnėms siūlėms autorius visada vartoja ketgutą.

F. Tallat Kelpša.

3. *Brütt, H.* — **Beiträge zur Klinik und zur operativen Behandlung des peptischen Jejunalgeschwüres nach Gastroenterostomie.** (Apie kliniką ir operacinį gydymą ulc. peptic. jejuni po gastroenteroanastomozo.) (Bruns Beiträge zur klinischen Chir. 1922, 126 Bd. Heft 1).

Autorius turi 453 gastroenterostomijos atsitikimus del gerybinių skrandžio ir dvylikapirštės žarnos susirgimų. Tarp jų yra 12 tikrų atsitikimų ulc. peptic. jejuni, t. y. 2, 66 nuoš. Kitų autorių nuošimtis svyruoja maždaug tarp 1 nuoš. ir 3 nuoš., Iš to galima spręsti, kad ulcus pepticum jejuni yra gan retas atsitikimas. Kadangi ulcus pepticum jejuni yra gastroenteroanastomozo pasekmė, tai buvo daromi bandymai išaiškinti jos priežastys. Matomai, čionai turi reikšmės žarnos sužeidimas spaudžiančiais instrumentais, šilku; be to į žarnos gleivinę plėvę veikia skrandžio druskos rūkštis. Opos atsiradime nesvarbu ar yra priešakinis (gastrojejunostomia anterior) ar užpakalinis (posterior) anastomozas. Toliau autorius nurodo svarbesnius minėtos opos gydymo būdus. Ulcus pepticum jejuni esant, autorius siūlo savo operacinį metodą, kuriuo prašalinama ne tiktai opa, bet gaunama skrandžio sunkos neutralizacija tuo būdu, kad duodeni sunka pakliūva į skrandį. Autorius operuoja šiuo būdu: padarius vietos anastomozo rezekciją, į sumažintą skrandžio žaizdą įsiuvamas distalinis jejunum'o galas, proksimalinis gi žarnos galas įsiuvamas į užpakalinę skrandžio sieną arčiau prie kardijos. Tuo būdu visa duodenum'o sunka pakliūva į skrandį ir iš ten į plonąją žarną. Ligonis, kuriam buvo padaryta ši operacija, jaučiasi labai gerai.

F. Tallat-Kelpša.

IV. Bakteriologija.

1. *Dr. O. Kuhne.* — **Ueber den Bakteriengehalt des Rückenmarkes der Wutkaninchen und seine mögliche Bedeutung für die während der Schutzimpfung auftretenden Impfschädigungen.** (Zeitschr. f. Hyg. 91. Band. 3 Heft.).

Pas asmenis, kuriems yra daromi skiepyjimai nuo pasiutimo, retkarčiais pastebiama: galūnių paraplegijų, paralysis n. facialis ir kai kurių kitų nervų sistemos reiškinių.

Kadangi kartu su skiepyjimo medžiaga pripuolamai gali būti įvestos pašalinės bakterijos, tai paskutinės gali būti aukščiau nurodytų reiškinių priežastimi.

Klausimas: ar šios bakterijos veikia į organizmą tuo būdu, jogiai tiktai abelnai susilpnina jo apsigynimo jėgas? ar gal padidina pasiutimo virus'o veikimą? — lieka dar toli neišspręstas.

Kad priėjus prie jo iš sprendimo, autorius pastatė sau tikslo atsakyti į šiuos klausimus:

1. Kaip tankiai randasi triušių smagenų, kurie vartojami kaipo skiepai, užteršimas?

2. Kokios rūšies bakterijų čia esama?

3. Ar šios baktarijos yra patogeninės?

4. Kokiu būdu susidaro triušių smagenų užteršimas?

Šie tyrinėjimai buvo padaryti Pasteur'o stoties laboratorijoje Berlyne.

Kad gavus atsakymą ant šių klausimų, Kuhne ištyrė smagenis triušių, skiepytų pasiutimo virus'u ir užmuštų agonijoj. Smagenys buvo ištirtos šviežiame, išdžiovintame stovyj ir pagulėjusios kelias dienas glicerine.

Padarius daugelį šių ištyrimų, buvo rasta įvairių rūšių bakterijų, būtent: lazdelių tipo Bact. coli com., sarcinų, kokkų, tarp kurių buvo rasta streptokokų. Šių paskutinių tyrinėjimo ant gyvulių rezultatai parodė, kad jie yra nepatogeniai. Remdamasis gautais rezultatais, autorius priėjo prie išvados, jogiai rastos triušių nugarkaulio smagenyse bakterijos negali būti laikomos visiškai nekenksmingomis ir jogiai pastebėti kai kada pas skiepinamuosius paraudonavimai ir infiltratai, vietose, kur skiepinama, tur būt yra iššaukiami šių mikrobų; be to, galima manyti, kad šios bakterijos, įskiepintos kartu su smagenų emulsija, kurioje randasi pasiutimo virus, padidina paskutinio veikimą.

Kai del kelių, kuriais papuola bakterijos į triušio nugarkaulio smegenis, autorius mano, jogei tas įsiskverbimas — įsigilinimas eina iš žarnų trakto ir daugiausiai gyvulio agonijos laiku. Bakterijos, papuldamos iš žarnų į kraują, užplukdo visą organizmą. *Jurgeliūnas.*

2. *Dr. W. Baumgarten.* — **Die moderne Behandlung der Bissverletzungen tollwutkranker Tiere** (Deutsche Med Woch. Nr. 28, 1922).

Seniau, kol nebuvo išrastas skiepyjimas nuo pasiutimo, buvo vartojamos prieš tą ligą visokios priemonės, kad greičiau sunaikinus ir prašalinus iš žmogaus kūno pasiutimo nuodą, kurį įleido įkandęs žmogų pasiutęs gyvulys.

Įkandimo vieta (žaizda) buvo iščiulpiama, išdeginama visokiomis rūkštimis, įkaitinta geležimi, arba sužeisti kūno audiniai buvo tiesiog išpiaunami. Visos šitos priemonės šiek tiek gelbėdavo nuo apsirgimo ir mažindavo apsirgimų pasiutimu kiekybę. Anot Bolinger'io, įkąstieji, kurių žaizdos nebuvo išdegintos, tesusirgdavo tik 33%.

Įvedus skiepyjimą, kuris duoda labai gerų gydymo rezultatų ir priveda apsirgimo ir mirtingumo skaičių iki minimum'o, vietinė terapija tapo gydytojų užmiršta.

Autorius visgi pataria, kiek tai galima, taikinti viršminėtus vietinės tarapijos būdus ir paskui kuo greičiausiai siųsti įkąstuosius Pasteur'o stotin skiepyjimui.

Skiepyjimai, kaip parodė patyrimas, neduoda absoliutės garantijos nuo apsirgimo galimybės ir retkarčiais liga gali apsireikšti net už kelių mėnesių, metų laiko ir net daugiau po skiepyjimų padarymo.

Ligos diegai gali pasilikti ilgą laiką žmogaus kūne užslėptame stovyje ir jo įsigalėjimui, reikia manyti, padeda visokie pašaliniai psichinio ir fizinio pobūdžio insultai, pav. didelis susijudinimas, išgąstis, peršalimas, trauma ir t. t.

Todel prof. Jos. Koch'as, Pasteur'o stoties vedėjas Berlyne, pataria kartu su skiepyjimu vartoti medikamentinę terapiją, būtent imti į vidų jodo preparatus. Atsitikimais, kada yra padarytos didelės žaizdos, jisai pataria kai kurį laiką vartoti jodą ir po skiepyjimo. Iš pradžių jodas buvo vartojamas skiedinio pavidale, bet kadangi šitasai preparatas blogai veikdavo į organizmą, tai jisai buvo pakeistas Dijodyl'u, kuris duodamas grūdelių pavidale ir turi 0,003 jodo grūdelyje.

Viltis, kad nuo tokio kombinuoto gydymo nebebus mirties atsitikimų, užvylė, nes 1920 ir 1921 m. tarpe skiepytų Pasteur'o stotyje Berlyne buvo 4 mirties atsitikimai. Visgi reikia pripažinti, kad jodo preparatai gelbsti, nes, pradėjus vartoti jodas nebebuvo pastebėta galūnių paraplegijų tarpe skiepytų.

Autorius pataria skirti jodo preparato vartojimą po skiepyjimo tiems asmenims, kurie gerai žino ligos esmę, ypačiai gydytojams ir nervingiems asmenims. Tatai priduoda sielai ramumo, kas yra svarbiu faktoriu, kad pasiekus teigiamų gydymo rezultatų.

Jurgeliūnas.

V. Akių ligos.

1. Birch-Hirschfeld (Königsberg).—**Zur Frage der Glaukomtherapie.** (Zeitschrift f. Augenheilkunde. Bd. 47. H. 4. 1922.)

Kadangi glaukomos esmė ir jos priežastis dar nėra galutinai ištirta, tai ir jos gydymas negali būti tvirtai pagrįstas ir remiasi daugiausiai klininiais patyrimais. Karaliaučiaus klinikoje pastarųjų 6 metų laiku buvo padaryta glaukomos atsitikimuose 208 operacijos, būtent: 126 iridektomijos, 65 Elliot'o trepanacijos ir 17 ciklodializų. Į operacijos parinkimą turėję įtakos paskesnės kontrolės sunkumas, trachomos, ir dakriocistitų dažnumas ir kitokios nepatogios Rytprūsių krašto ligonių savybės. Esant dideliam vėlybinės infekcijos pavojui, palyginti retai tebuvo daroma trepanacija, dažniausiai miesto gyventojams ir privatiems pacientams. Nors autorius ir nepriduoda glaukominėms statistikoms mokslingos reikšmės, tačiau savo klinikos skaitmenimis remdamos sako, kad paprastosios ir chroninės glaukomos (gl. simplex et chronicum) atsitikimuose Elliot'o trepanacija davusi geresnių pasekmių negu iridektomija, ūminės gi glaukomos (gl. acutum) atsitikimuose abi šios operacijos davusios vienodą gerų pasekmių nuošimtį. Iš 65 padarytų trepanacijų autorius neturėjęs nei vieno karto infekcijos. Be to, Elliot'o trepanacija kartais

duodavusi gerų vaisių tenai, kur iridektomija buvo palikusi be pasekmės arba techniniai buvo sunki padaryti.

Chroninės ir paprastosios glaukomos atsitikimuose autorius pataria būti atsargiam su operacija ir pirma pataria keletą dienų klinikoje tiksliai padaboti ir smulkiai ištirti abiejų akių spaudimo dienos svyravimą, įtaką į akies spaudimą vyziuko platumo, kraujo spaudimo, miotinių vaistų, atidžiai ištirti regimąjį lauką (autorius tokiais atsitikimais perimetruoja šviečiamaisiais taškais), pasinaudoti Gullstrand'o plyšine lempa rainelės struktūros ir kameros kampo atmainoms pažinti. Be to, nereikią užmiršti ir visas kūno stovis (širdis, kraujotekiniai indai, endokrinis aparatas etc.). Tačiau autorius pasisako, dar neturįs užtenkamai davinių, kad galėtų iš anksto pasakyti, kuri operacinė priemonė kokiam chroninės glaukomos atsitikimui būtų tinkamesnė, persergsti nuo schematizavimo ir pabrėžia, kad paprastosios glaukomos (gl. simplex) atsitikimuose su žymiai susiaurintu regimuoju lauku iridektomija kartais labai blogai veikianti. *Avižonis.*

2. *H. Streuli* (Bern). — **Die Bedeutung der Gullstrandschen Spaltlampe f. die Ophthalmologie.** (Die Naturwissenschaften, 1921. Nr. 49).

Paviršutinė akies padėtis ir jos optinės savybės leidžia ją tirti labai tiksliais instrumentais. Vienas svarbiųjų instrumentų yra K. v. Helmholtz'o 1851 m. pramanytas oftalmoskopas. Kitas, naujesnis ir nemažiau svarbus instrumentas, tai švedo oftalmologo Allvax'o Gullstrand'o (Upsaloje) 1905 m. konstruuota plyšinė lempa. Šio instrumento pagalba galima mikroskopuoti gyvos akies dioptrinius tarpus (ragena, kamera, lęšiukas, stiklakūnis) ir nepermatomųjų sluogsnių paviršę (jungiamoji plėvė, odena, rainelė, tinklainė). Jo principas remiasi fokaliu akies švietimu, švietimu jos koncentruota šviesa iš šalies, iš šono. Gullstrand'o lempoje stipri ir koncentruota šviesa leidžiama pro mažutį plyšį ir labai intensyviai apšviečia mažutytę akies vietą, ir kaip saulės spindulys, įlindęs pro plyšį į tamsų kambarį, paaikština smulkiausias dulkėlytes, šiaip jau pilnoje dienos šviesoje nematomas, taip ir Gullstrand'o lempos šviesoje matytis tokie smulkūs dalykai, kurių kitokiu būdu negalima pastebėti. Be to, intensyvi šviesa leidžia pavartoti stereoskopinį mikroskopą ir stebėti įvairias akies vietas, padidinus iki 100 kartų ir daugiau. Tuo būdu galima matyti ragenos stromoje smulkutes nervų šakeles arba įaugusius kapilarus su kraujo kūniukų srove juose, galima matyti užpakalinės ragenos sienos kiekvieną endotelio ląstelę, jau nebekalbant apie smulkiausius patologinius ragenos padrumžlėjimus, kurie ne tik patys, bet ir jų lokalizacija ragenos storyje lengvai įžiūrimi. Pryšakinėje kameroje matyti tokios patologinės smulkmenos (fibrino krisliukai, pigmento ląstelės, kraujo kūniukai), kurios kitokiais būdais nematomos.

Lęšiukas Gullstrand'o lempai yra tikras radinių šaltinis, nes, bemikroskopuojant gyvą lęšiuką, pastebėta tokių dalykų,

kurių histologinis tyrimas (sukietinus ir nudažius) visai nebuvo galėjęs parodyti. Tuo būdu rasta, kad lęšiukas yra sudėtas svogūno pavidalu iš daugelio sluogsnių su ypatinga kiekvienas struktura. Patologinių gi dalykų tiek rasta, kad visam kam čia neužtektų vietos išskaičiuoti. Gana bus paminėjus, kad smulkučių padrumžlėjimų, kurie plėsdamies sudaro vadinamąją senilę kataraktą, randami jau jaunystėje, kad 20 metų sukakus sunku berasti žmogus be tokių padrumžlėjimų.

Stiklakūnio intravitalė histologinė struktūra ligi šiol buvo visai nežinoma. Plyšinė lempa paaikštino stiklakūnio sudėtį, suknarpliotą iš fibrilų ir lamelų. Jų sunerimuose matyti dar nežinomos kilmės baltų, pilkų arba varsuotų taškiukų, o tarpai pilni skaidraus stiklakūnio skystimo.

Fokaliu švietimu tegalima matyti pirmąją stiklakūnio trečdalį. Bet užvožus ant akies pryšakio vadinamąją kontaktinę akį — toks išlenktas stikliukas —, akies dugno vaizdas tiek prisiartina į pryšakį, kad jį galima mikroskopuoti. Šis tyrimo būdas yra kiek painus ir keblus, todel intravitalė akies dugno mikroskopija, lygiai kaip ir polarizacinė akies mikroskopija ir ultramikroskopija dar nėra tinkamai išsiplėtojusi.

Dar nedaug metų tepraėjo po Gullstrand'o plyšinės lempos išradimo, ir jau turime iš jos tiek daug davinių, kad nėra abejonės, jog ji sudarys oftalmologijoje ištisą epochą. *Avižonis.*

VI. Odos ir venerinės ligos.

Prof. Max Josef. — **Bolezni volos.** (Plaukų ligos). (Vračebnoje Obozrienije 1922 m. Nr. 5).

Nežiūrint didelių pasisekimų, kurių pasiekta odos patologijoje, šių ligų mokslas yra gana apribotas ir neaiškus. Ypatingas neaiškumas jaučiamas dažniausioje plaukų ligoje — Alopecia seborrhoica. Nebesant realaus šios ligos etiologijai pamato, buvo siūloma įvairių fantastinių spėliojimų.

Sekant autoriaus tyrinėjimams, proceso eiga tikriausiai yra čionai ši: liga prasideda iš vidujinės makšties plauko šaknyje suragėjimo. Taukinės liaukos, kurių sekretas yra tai plaukams tepalas, stengiasi sumažinti džiūvimo procesą intensyviu savo narvelių funkcionavimu; pertai plaukai virsta riebūs ir sulimpa tarp savęs. Besipriešinant suragėjusiai plauko šaknies vidujinei makščiai, minėtos hypersekrecijos nepakanka, riebios pleiskanos išnyksta ir gaunama stipraus sausos lupimosi vaizdas.

Kaip yra žinoma, plauko mitimas krauju ir limfa vyksta ne iš papillae pili pusės, bet iš pailgų, daugiau tam prieinamų paviršių. Kaip tiktai suragėjimas pasieks to laipsnio, kad kliudys maitinimo medžiagai pasiekti plauką, — plaukas, neabejotinai, iškrinta.

Autorius supranta nepaprastai didelį suragėjimą, kaipo cheminį procesą — hyperoxydaciją. Vartojamoji gydymui siera tu-

rinti redukcijos savybių, bet precipitatinė siera, nesiskiesdama vandenyje, negali patekti šakninės makšties gelmėn. Todėliai išrašamoji ligi pastarojo laiko tepalo ir pudros formoje siera guldavo ant galvos odos paviršiaus, negalėdama duoti jokios medžiaginės reakcijos. Kad šio išvengus, autorius rekomenduoja vartoti sulig Kaufmann'u sieros ir stibiaus junginį — sulfaformą (trifenilstibiosulfidas), kuris skiedžiasi riebaluose ir tuojau in statu nascendi atskiria sierą:

Rp.	Sulfaformi	2,5
	Ol. Ricini	0,5
	Vaselini ad	25,0
	M. f. ung.	

Gydymas vedamas taip, kad kiekvieną dieną vakare į 1/4 galvos dalį įtrinamas šis tepalas. Rytais galva prausiama sekančiu sąstatu:

Rp.	Resorcini	2,0
	Spir. Lavand.	5,0
	Spir. vini ad	100,0
	MDS. Ext.	

Jei atsiranda daug pleiskanų ir nemalonus niežėjimas, tuomet kas 5-6 dieną galva prausiama šiuo būdu: imama 3 stalo šaukštai Spiriti saponati kalini ir tiek pat šilto vandens. Iškilusios putos paliekamos 10 minučių ir paskui nuplaunamos vandeniu.

Toksai gydymas turi tęstis keletą sąvaičių ar mėnesių. Jei plaukai nustoja slinkę, rekomenduojama yra pereiti prie paliatyvaus gydymo: tuomet paskiriama du skystimu, vartojamu rytą ir vakarą; vienas jų džiovina, o kitas suriebina:

Rp.	T-rae Cantharid.	3,0 - 5,0
	Spir. Lavandul.	4,0
	Spir. vini ad	100,0
	MDS. Ext.	
Rp.	Euresol.	5,0
	Ol. Ricini	0,5
	Spir. Lavand	3,0
	Spir. vini ad	100,0
	MDS. Ext.	

Pavartojus pastarąjį gydymą per 4—5 sąvaites, rekomenduojama toksai junginys:

Rp.	Chloralihydrati	10,0
	Az. destillatae	90,0
	MDS. Ext.	

Šiuo skystimu sutepama galvos oda laike 3—4 sąvaičių rytą ir vakarą. Jei, pabaigus tokį nuoseklų gydymą, pilno pasveikimo dar negauta, tuomet visas kursas arba ta jo dalis, kuomet buvo pastebiama pagerėjimas, reikalinga pakartoti. Prausti

galvą dažniau 6 sąvaičių nereikalinga, o prausti rekomenduojama arbata, kuri, turėdama savyje tanino, daro juos tvirtesniais.

Autorius mano, jog nemažos įtakos plaukų augimui turi ir maistas. Kadangi plaukas turi savyje 5% sieros ir grynų pelenų, 20% silikatų ir 10% geležies ir margano, autorius rekomenduoja sotinti organizmą šiais elementais. Tuo tikslu skiriama maistas, turįs daug avižinių miltų, ir džiovinta duona. Kad įvedus organizman sieros, rekomenduojama yra vartoti maistui daugiau žalių kiaušinių ir nevirinto pieno.

Gydymas alopeciae aretae yra daug lengvesnis. Rekomenduojama:

Rp. Chrysarobini 0,25
Traumaticini 25,0
MDS. Ext.

Šiais vaistais sutepama sergančios vietos 2—3 kart sąvaitėje. Rekomenduojama taip pat pasta:

Rp. Ol. Crotonis 2,0
Cerae albi
Butyr. Cacao aa. 1,0
Mfpast.

Imamas visai nedidelis šios pastos gabaliukas ir įtrinamas sergančion vieton. Atsiradęs po to dermatitas išnyksta tepant vazelinu.

Šimkevičius.

Bibliografija.

„Zeitschrift für Hals —, Nasen — und Ohrenheilkunde“ — žurnalas, leidžiamas O. Körner'o ir redaguojamas v. Eicken'o, G. Finder'o ir K. Wittmack'o.

Šitas žurnalas pradėjo eiti vieton dviejų specialių žurnalų „Zeitschrift für die Kranheiten für Ohrenheilkunde und für die Kranheiten der Luftwege“ (įsteigto Knapp'o ir Moos'o) ir „Archiv für Laryngologie und Rhinologie“ (įsteigto Fränkel'io).

Šio žurnalo jau išėjo pirmas tomas iš keturių sąsiuvinių, dviejose knygose, 532 pusl. Jame yra 43 originaliai įvairių autorių straipsniai. Straipsniai pasižymi savo rimtumu ir mokslingumu. Antroje knygoje yra net šeši straipsniai, kurie traktuoja apie tonsilų funkcijas, būtent: 1) Richter'o, „Die biologische Eistellung der reducierenden Substanzen“ (Biologinis sulaikymas redukuojančių substancijų), 2) Fleischman'o; „Zur Tonsillenfrage“ (Tonsilų klausimu), 3) Amersbach'o ir Koenigsfeld'o, „Zur Frage des inneren Secretion des Tonsillen“ (Vidujinės tonsilų sekrecijos klausimu), 4) Richter'o, „Zur Physiologie der Tonsillen“ (Tonsilų fiziologijos klausimu), 5)

Meyer'o Max'o „Redukuojančios tonsilų ir limfatinių liaukų substancijos“ ir 6) to paties autoriaus, — trumpas atsakymas į pajudintus tonsilų srityje klausimus.

Iš šitų visų straipsnių, traktuojančių iškeltą naują Richter'o ir Fleischmann'o teoriją apie vidujinę tonsilų sekreciją, seka, kad ta teorija visgi neįtikrinanti, kad redukuojančios substancijos yra ir kituose organizmo organuose. Meyer'is riša redukuojančią tų organų savybę su skruzdėlių rūkštimi (Ameisesäure), plačiai organizme paplitusią. Ypatingos vidujinės tonsilų sekrecijos šalininkų reakcijos ir tyrinėjimai ne visai buvo patvirtintos kitų tyrinėtojų; ir jeigu ir yra bet kokia vidujinė tonsilų sekrecija, kuriai neprieštarauja ir tos teorijos priešininkai, tai visgi tie keliai ir argumentai, kuriais ligi šiol operuota, neįrodė jos.

J. Alekna.

Iš medicinos draugijų gyvenimo.

I. Kauno Medicinos Draugijos 1922 m. rugsėjo 21 d. visuotinas susirinkimas.

Susirinkime dalyvavo 25 gydytojai, jų tarpe keli svečiai (Mackevičaitė, Bielskus, Kocinas ir Epšteinas).

1. Perskaitytas ir patvirtintas paskutinio Draugijos visuotino susirinkimo protokolas.

2. D-ras Mickus demonstruoja ligonį, kuris ne vienkart praryjo viso labo 89 adatas; adatos išbuvo viduriuose daugiausia 3 mėnesius. Adatų dalis išėjo su ekskrementais, kita dalis buvo prašalinta operaciniu būdu. Operacija buvo daryta 3 kartus. Ligonis pasveiko ir jaučiasi gana gerai. Pas ligonį žymių nukrypimų nuo normos psichikos atžvilgiu nebuvo pastebėta.

3. D-ras Radzvickas praneša apie ypatingą išorinio ausies tako ekzostozo atsitikimą ir demonstruoja patį ekzostozą, prašalintą operacijos keliu. Laike operacijos pastebėta, kad procesas buvo prasiplatinęs giliai makaulės kaulan ir pasiekė dura mater; smagenų uždegimo reiškinių nebūta; ligonis visą laiką vaikščiojo ir fiziniai dirbo. Operacija pavyko gerai, ligonis pasveiko.

D-ras Alekna pastebi, kad tai yra chroninio uždegimo pasekmės ir dažnai atsitinka. Operacija duoda gerų rezultatų. Neoperuoti ligoniai dažniausia miršta nuo meningito.

4. D-ras M. Nasvytis daro preliminarį pranešimą apie tuberkuliozo gydymą sulig Pondorf'u. Savo pranešime d-ras Nasvytis atpasakojo visą to gydymo metodo atsiradimo istoriją. Pondorf'as paskelbė savo gydymo metodą 1914 m. laikraštyje „Münchener Medicinische Wochenschrift“ 15 Nr. Pondorf'as savo teorijos pagrindan deda mintį,

jogiai oda yra daug atsparesnė tuberkuliozui, nei kiti kūno audiniai, ir jogiai odos infekcijos (pustula maligna, lupus, odos cancer, erysipelas, furunculosis) daug lengviau gyja, nei tos pačios rūšies kraujo infekcijos (antrax'o infekcija kraujuje, plaučių tuberkuliozas, vidaus organų cancer, polyartritis rheumatica, sepsis). Oda esanti dideliu immuniteto faktoriu. Oda apimanti specifinį nuodą į savo epitelio celules, sulaikanti jį ir greičiau ar vėliau perdirbanti jį. Pasidaro odoje antikūnai, kurie saugoją organizmą nuo infekcijos vėlyvesniame laike.

Pranešėjas d-ras Nasvytis gydęs Karo Ligoninėje Pondorf'o metodu ir ilgesnį laiką observavęs 7 ligonius. Pastebėta svorio priaugimas, hemoglobino padaugėjimas, pagerėjusi savijauta, kosulio tankumo ir skreplių kiekio sumažėjimas. Pas vieną tuberkuliozu sergantį ligonį temperatūra, ankščiau buvusi pakilusi, dabar žymiai nukritusi (temperatūros lapas rodomas posėdyje). Ligonių gydymas dar nebaigtas; padaryta tik po 3 skiepyjimus. Pranešėjas, nors tuberkuliozo bacilų kiekio sumažėjimo nematęs, tačiau bendrai gavęs patenkinančių rezultatų. Jisai skaito reikalingu dar tolimesnį platų patyrimą, gydant Pondorf'o metodu klinikos apystovose, kad galima būtų prieiti prie galutino nusistatymo del šito gydymo metodo.

D-ras Nasvytis, remdamasis įvairių Vokietijos medicinos laikraščių medžiaga, nurodo, kaip žiūrima į Pondorf'o metodą Vokietijoje. Esama gana daug šio metodo šalininkų, bet esama ir priešų. Autorių dauguma sutinka, kad tuberkuliozo gydymas Pondorf'o metodu yra visada nekenksmingas. Šale savo pranešimo pranešėjas pareiškia, jogiai savo pranešimą laiko preliminariu ir žada užsiimti ilgiau tuo klausimu, gydant ligonius ligoninėje.

Pasibaigus pranešimui, pranešėjas demonstruoja du ligoniu, sergančiu plaučių tuberkuliozu (jų skrepliuose buvo rasta tuberberkuliozo bacilų), kurie buvo gydyti Pondorf'o metodu.

Po pranešimo kyla gana gyvi debatai. D-ras Kuzma nuo Pondorf'o metodo matęs gerų rezultatų prie kaulų tuberkuliozo, ypačiai po operacijos, taipgi vartojant kombinuotą gydymo metodą, — saulė, gipsas kartu su Pondorf'o metodu. Galutinos nuomonės del nedidelio patyrimo dar nėra pasiekęs.

D-ras Mickus pastebi, kad klausimo išaiškinimui reikalinga labai plataus patyrimo; Pondorf'o metodas gali būti vartojamas ligoninės apystovose.

D-ras Nasvytis pastebi, kad tai yra gydymas alttuberkulinu, tiktai Koch'o infekcijų metodas pakeistas skiepyjimu odon.

D-ras Vl. Kairiūkštis ir d-ras Šliupas, matę 1—2 atsitikimu tuberkuliozo, gydomo Pondorf'o metodu savo privačioje praktikoje, abejoja del Pondorf'o metodo tikslingumo.

D-ras Ožel is pastebi, kad dar negalima nustatyti galutinų rezultatų gydymo Pondorf'o metodu, tačiau šis metodas yra vartotinas.

D-ras Radzvickas Dr-jos vardu dėkuoja d-rui Nasvyčiui už panešimą ir prašo užsiimti ir toliau tuo klausimu.

5. Einamieji reikalai. D-ras Epštein'as, sulig jo pareiškimu, priimtas slaptu balsavimu Dr-jos nariu.

D-ras Radzvickas praneša apie karo ančdėlio paskirstymą visiems gydytojams.

Perskaityta Sveikatos Departamento raštas, kuriame prašoma D-jos rekomenduoti kandidatą į Sveik. Dep-to vicedirektorius.

Perskaityta L. Raud. Kryž. Valdybos pareiškimas, kad dėl lėšų stokos negali suteikti subsidijos „Medicinos" laikraščiui.

Kauno Medicinos Draugijos Valdyba.

II. Panevėžio Gydytojų Draugijos įstatai *).

1 §. Dr-jos tikslas: a) prisidėti prie tobulinimosi Dr-jos narių medicinos moksle, 6) medicinos žinių populiarizacija, c) sanitarijos ir sveikatos stovio savo krašte pakėlimas, d) profesinių reikalų apgynimas, e) etikos taisyklių saugojimas.

2 §. Savo tikslams pasiekti Dr-ja: a) rengia perijodinius posėdžius su pranešimais, ligonių ir preparatų demonstracija, b) rengia paskaitas, knygynus, ambulatorijas, gailestingųjų seserų ir žemesniojo ligoninės personalo kursus, c) įteikia savo sumanymus sanitarijos klausimais Valdžios įstaigoms ir Savivaldybių organams, d) kovoja su šundaktaryste ir burtininkyste, e) steigia susišelpimo kasą ir f) reikalui esant renka iš savo tarpo trečiųjų teismą.

3 §. Dr-jos nariai būna: tikrieji, garbės ir aukuotojai. Tikruoju nariu gali būti kiekvienas gydytojas. Garbės nariais ir aukuotojais gali būti ir ne gydytojai.

4 §. Įstoti į Dr-ją reikalinga dviejų tikrųjų narių rekomendacija ir išrinkimas paprastame susirinkime paprasta balsų dauguma.

I. Pastaba. Rinkimai atliekami sekančiame susirinkime slap u balsavimu.

II. Pastaba. Visi dalyvavusieji Dr-jos įkūrime skaitosi tikraisiais Dr-jos nariais.

5 §. Dr-jos narių teisės: a) naudotis visomis Dr-jos priemonėmis, b) papildymui išdirbtos Prezidijumo dienotvarkės teikti savo sumanymus (per prezidiumą) visuotiname ir paprastame susirinkime.

---

*) Ši draugija įsikūrė š. m. gegužės m. 19 d. (žiūr. „Medicina" 5 Nr. 303 pusl.).

6 §. Dr-jos narių pareigos: a) prisidėti prie įvykdymo pažymėtų įstatuose Dr-jos tikslų, b) lankyti Dr-jos susirinkimus, c) mokėti savo laiku nario mokesnį, d) vykdyti Dr-jos nutarimus ir pildyti trečiųjų teismo sprendimus.

I. P a s t a b a. Dr-jos narys, neatsilankęs nei viename Dr jos susirinkime 6 mėnesių laiku ir nepranešęs apie tai, skaitosi iš Dr jos išstojusiu.

II. P a s t a b a. Dr-jos narys neįmokėjęs nario mokesnio 3 mėnesių laiku po įstojimo, sekančiais gi metais iki balandžio 1 d., skaitosi iš Dr-jos išstojusiu.

7 §. Dr jos reikalams vesti visuotinas susirinkimas renka iš savo tarpo: a) Valdybą iš narių: pirmininko ir padėjėjo, 2-jų sekretorių tr kasininko, ir valdybos nariams pavaduoti — du kandidatu, b) Revizijos Komisiją iš 3 asmenų. Kiekvienas Valdybos narys renkamas paskirtai vietai slaptu balsavimu.

8 §. Susirinkimai būna: paprasti, metiniai ir nepaprasti. Paprasti eiliniai susirinkimai šaukiami vieną kartą į mėnesį. Nepaprasti susirinkimai šaukiami, 10-čiai tikrųjų narių pareikalavus.

Metinis visuotinas susirinkimas skaitosi teisėtu, $^2/_3$ narių susirinkus; tokiam gi skaičiui nesusirinkus, Valdybos nuožiūra šaukiamas antras visuotinas susirinkimas, kuris skaitosi teisėtu, nežiūrint į atvykusių narių skaičių.

I. P a s t a b a. Dr-jos narys, negalįs atvykti susirinkiman, gali perduoti savo įgaliavimą raštu balsuoti visais dienotvarkėje pažymėtais klausimais kitam tikrajam nariui, kuris negali turėti tokių įgaliavimų daugiau dviejų.

II. P a s t a b a. Dr-jos narys, neatvykęs į valdybos rinkimus, gali balsuoti prisiunčiant raštu kandidatų sąrašą. Prieš kiekvieną susirinkimą Valdyba siunčia Dr-jos nariams pakvietimą su pažymėta dienotvarke. Visi posėdžiai protokoluojami su pirmininko ir sekretoriaus parašais.

9 §. Visuotinas susirinkimas yra aukščiausis Dr-jos organas. Visuotiname susirinkime svarstoma: praeitų metų apyskaita, sekantiems metams sąmata, nario mokesnio didumo nustatymas, Dr-jos įstatų keitimas, naujos Dr-jos įstaigos tvirtinimas ir senos likvidavimas, Valdybos ir Revizijos Komisijos sekantiems metams rinkimas.

10 §. Dr-ja turi teisės: a) turėti savo antspaudą, b) įgyti, judinamojo ir nejudinamojo turto, c) daryti sutartis ir stoti teisme, kaipo juridinis asmuo.

11 §. Svarbesniais atsitikimais, kaip tai: Dr-jos likvidavimas, tikrųjų narių iš Dr-jos pašalinimas, — reikalingas kvorumas $^2/_3$ visų tikrųjų Dr-jos narių ir klausimai tie sprendžiami $^2/_3$ atvykusių narių dauguma.

12 §. Likvidavus Panevėžio Gydytojų Draugiją, visas jos turtas atiduodamas Lietuvos Universiteto Medicinos Fakultetui.

Visuotino Lietuvos Veterinarijos gydytojų Suvažiavimo 1922 metų liepos mėnesio 3—6 d. priimtos rezoliucijos:

I. Bendra veterinarijos sanitarinė padėtis Lietuvoje.

Suvažiavimas, išklausęs Centro veterinarijos įstaigų ir veterinarijos gydytojų iš vietos pranešimų, konstatuoja, kad veterinarinės sanitarijos reikalai Lietuvoj dar tinkamai nesutvarkyti, kas trukdo kovą su apkrečiamomis ligomis. būtent: įplautimu, aphtae epizooticae, kiaulių ligomis, tuberkuliozu ir t. t.

II. Įstatymdavystė veterinarijos srityj.

Suvažiavimas, susipažinęs su veikiančiais Lietuvoje veterinarijos srityje įstatymais, konstatuoja, kad daugelis gyvenimo reikalų įstatymais dar nesunormuota, arba veikiantieji įstatymai neatatinka mūsų gyvenimo sąlygoms, todel randa reikalingu peržiūrėti ir sutvarkyti liečiančius veterinarinę miliciją įstatymus, nustatyti valdžios ir visuomenės įstaigose besidarbuojančių veterinarijos gydytojų teises ir pareigas, įstatymo keliu sutvarkyti transportuojamų gyvulių ir jų žalių produktų priežiūrą, paruošti įstatymų, kuriais einant būtų sudarytas specialis kovai su limpamomis gyvulių ligomis fondas.

III. Kovos su epizootijomis priemonės.

Kovai su limpamomis ligomis bendros priemonės:

a) Įkurti visoms valdiškoms įstaigoms vieną veterinarinę bakteriologinę stotį, kuri būtų tinkamai aprūpinta ir atliktų taip bakteriologinius bei bakterioskopinius ligų tyrinėjimus, taip ir gamintų reikalingų serumų ir vakcinų labiausia išsiplatinusioms Lietuvoje limpamoms ligoms.

b) Kovai su limpamomis gyvulių ligomis daugiausia trukdo tinkamo susisiekimo stoka, todel Suvažiavimas reikalauja tinkamai pagerinti susisiekimo priemones.

c) Valdymo keliu turi būti įtaisyti prie kiekvieno miesto, kaimo ir dvaro, prisilaikant veterinarinės milicijos taisyklių, gyvulių kapinynai.

Atskiros ligos:

I. Įplautimas.

Suvažiavimas konstatuoja, kad įplautimo liga Lietuvoje plečiasi. Pavojus didelis. Reikalingos griežtos priemonės. Todel pasekmingesnei kovai pripažinta reikalingu:

1) Sudaryti bendrą organą, kuris būtų įgaliotas sekti ligos apsireiškimų visose žinybose.

2) Greitesnei ligos diagnozai, greta kitų įplautimo tyrinėjimo metodų, įvesti ir Wasserman'o reakciją.

3) Visų įtariamų apskrities apkrėtime arklių kraujas turi būti ištirtas Wasserman'o būdu.

4) Ligi Wasserman'o kabineto sutvarkymo vadovautis sekančiomis taisyklėmis:

a) Įplautimu apkrėstuose punktuose visi arkliai ištyrinėjami ophthalmo-malleinizacijos metodu. Remiantis tyrinėjimo rezultatais ir kliniškais reiškiniais, arkliai skirstomi į 4 grupes: 1) aiškiai apsirgusieji, 2) davusieji teigiamą ophthalmoreakciją, 3) davusieji abejotiną reakciją ir 4) nedavusieji reakcijos.

b) Pirmos grupės arkliai užmušami.

č) Antros, trečios ir ketvirtos grupių arkliams už trijų sąvaičių pakartojama ophthalmoreakcija.

d) Davusieji teigiamą ir abejotiną reakciją papildomai tyrinėjami serologijos būdu.

e) Ketvirtos grupės arkliai, po antro akies mėginimo nereagavę, išleidžiami, jai toje grupėje nesiras reagavusių ar kitų įtarimų ir nebuvo pavojaus šių arklių apsikrėtimo laike jų buvimo priežiūroje.

f) Karantinas 8 savaičių nuo paskutinio ligos atsitikimo konstatavimo.

g) Reikalui ir galimybei esant, įtariamąją medžiagą tyrinėti ir per bandymo gyvulius.

2. Kiaulių ligos.

Kiaulių limpamų ligų diferencialė diagnostika turi būti patikrinta bakteriologiniais tyrinėjimais, nes Lietuvoje esama įvairių kiaulių ligų. Bakteriologinio tyrinėjimo daviniais remiantis, daryti priverstinus skiepyjimus. Prie bendros bakteriologinės stoties turi būti įkurtas atskiras kabinetas vakcinoms ir serumams gaminti.

3. Galvijų maras.

Kandangi galvijų maras Lenkijoj ir artimoj Rusijoj dar nelikviduotas ir todel gręsia persimesti ir Lietuvon, Suvažiavimas pripažįsta reikalingu laikyti ir toliau sustiprintą kordono liniją. Ligos pradžioje pavieniais atsitikimais pripažįstama tinkamiausia priemonė — ligonių naikinimas (skerdimas), įtariamieji gi, esant serumui, gali būti skiepyjami serumu (pasyvė imunizacija). Aktyvė imunizacija vartoti, tiktai prasiplatinus ligai didesniame rajone.

4. Nagų ir snukio liga.

Kadangi paskiausiais tyrinėjimais įrodyta, kad kovoje su aphthae epizooticae gerų pasekmių duoda skiepyjimai į ausį, tai patariamas, reikalui esant, šis metodas pritaikinti ir Lietuvoje. Skiepams sultis imama iš aftų.

5. R a g u o č i ų p l a u č i ų u ž d e g i m a s (p l e u r o p n e u m o n. c e n t. b o u m).

Kadangi Lietuvoje šios ligos tik pavieni atsitikimai teužeinama, tai kovoje su ja pripažinta, kaipo tikslingiausioji priemonė, sergančių ir įtariamų gyvulių naikinimas.

6. P a s i u t i m a s (l y s s a).

Suvažiavimas pripažįsta reikalingu būtinai ir griežtai naikinti valkatas šunis, šunis sargus gi, išskyrus medžioklės, laikyti pririštais.

7. K a r b u n k u l a s (a n t h r a x).

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje karbunkulas mažai teišsiplatinęs, Suvažiavimas pripažįsta, kad kovoje su šia liga tiksliausia vartoti vien tik serumą, vakcinacijos gi vengti.

8. K r a u j a l i g ė (p i r o p l a s m o s i s).

Kraujaligės, prigimtis Lietuvoje dar tvirtai nenustatyta. Todel reikalinga atlikti šioj srityj bakterologinius tyrinėjimus.

9. T u b e r k u l i o z a s.

Suvažiavimas konstatuoja, kad Lietuvoje tuberkuliozas yra gan plačiai išsiplatinęs. Kovoje su tuberkoliozu pripažinta reikalingu:

1) Įsteigti Marvoj ar prie Veterinarijos fakulteto tuberkuliozo tyrinėjimo stotį ir suorganizuoti trumpus visiems gydytojams privalomus kursus apie naujausius kovos būdus su tuberkuliozu.

2) Pradėti regestraciją bent tuberkuliozu užkrėstų rajonų.

3) Rūpintis įvesti pieno ir jo produktų pirklybos priežiūrą.

4) Varyti veiklią agitaciją visais būdais apie tuberkuliozo esmę ir jo pavojų gyvulių ūkiui ir visai žmonijai.

5) Uždrausti stambiųjų raguočių importą Lietuvon, uždėjus nemažiau 100 nuošimčių muito už visus įvežamus stambiuosius raguočius, o už slaptą stambiųjų raguočių gabenimą iš užsienio paskirti didžiausią bausmę.

6) Reikalauti, kad įvežamieji veisliniai stambieji gyvuliai būtų veterinarijos gydytojo tuojau ištiriami.

7) Sergančius tuberkuliozu gyvulius naikinti.

8) Patarti visuomenei rinkoje iš nežinomų rankų perkamąjį pieną vartoti tiktai atvirinus, nes raguočių tarpe nuošimtis sergančių tuberkuliozu gyvulių gana žymus, ypač kultūrinių veislių bandose.

9) Pavesti centrui išdirbti kovos su tuberkoliozu planą.

10) Kol bus išdirbtas kovos planas ir tyrinėjimo metodai, prisilaikyti veikiančių įstatymų, o diagnostikoj vadovautis fiziniais tyrinėjimais ir tuberkulinizacija.

11) Užklausti Ministerių Kabineto, kuomi pamatuodami Z. Ū. ir V. T. M-jos agentai perka, ar jau nupirko 1000 olandų veislės karvių, kurios iki šiol platino ir tebeplatina tarp gyvulių ir žmonių tuberkuliozą, ir kam tie gyvuliai dabar reikalingi, jeigu prityrimas rodo, kad įvežtieji Lietuvon kultūrinių veislių raguočiai duoda 50—80 % sergančių tuberkuliozu.

IV. Veterinarijos skyriaus Universitete klausimu.

Atsižvelgiant į stoką veterinarinių pajėgų krašte, Suvažiavimas vienbalsiai pritaria kuriamam prie medicinos fakulteto veterinarijos skyriui. Kartu pažymi, kad tinkamam veterinarijos mokslo išvystymui, šis skyrius, atsiradus mokslo pajėgoms, tur būt pertvarkytas į atskirą Veterinarijos fakultetą su savo specialiais zoomedicinos, zootechnijos ir kitais skyriais.

Susipažinęs su veterinarijos skyriaus programa, Suvažiavimas reiškia pageidavimo papildyti ją laukų, pievų ir pašarų pažinimo mokslais ir teismo veterinarija.

Mokslas pageidaujama vienu semestru pratęsti (9 semestrai).

Suvažiavimas vienbalsiai reikalauja, kad Universiteto statuto 38 § (brandos atestato arba jam lygaus cenzo reikalavimas) būtų griežtai taikomas veterinarijos skyriaus studentams. Neturintieji gi šio cenzo priimami laisvais klausytojais (statuto 39 §). Priėmimas gi provizorių į veterinarijos skyrių gali būti teisėtas tik tuomet, jeigu Universiteto senatas pripažins provizorių cenzą atatinkančiu 38 § ir todel užtektinu, stojant į visus kitus fakultetus.

V. Veterinarijos sričių paskirstymu ir personalo užduoties klausimais.

Suvažiavimas, susipažinęs su paskirstymu Lietuvos teritorijos į veterinarines sritis, konstatuoja, kad jos neatatinka gyvenimo reikalavimams, ypač savo perdideliais plotais apsunkina veterinarijos gydytojų darbuotę ir todel negali atsiekti užbrėžto tikslo.

Susivažiavimas paveda centro įstaigai rūpintis susmulkinti rajonus dabojant, kad jie nebūtų didesni 600 kvadratinių kilometrų. Taip pat pavedama centrui išdirbti veterinarijos gydytojams instrukcijų ir nustatyti santykius su administracijos organais.

VI. Valdiškų ambulatorijų klausimu.

Kadangi valdiškų ambulatorijų įrengimas sujungtas su didelėmis išlaidomis ir reikalauja nemažai veterinarinių jėgų, kurių dabar trūksta, nutarta šį klausimą atidėt tolimesniam laikui.

VII. Skerdyklų ir produktų priežiūros klausimu.

Gyvulių skerdimui sutvarkyti, Suvažiavimas atranda reikalingu: a) koncentruoti skerdimą miestuose ir miesteliuose vienoje

vietoje; b) reikalauti, kad savivaldybės, organizuodamos skerdyklas, laikytūsi Veterinarijos Departamento nurodymų; c) visas skerdyklas pavesti apskrities veterinarijos gydytojo priežiūrai; d) įvesti mėsos priežiūrą visuose prekymečiuose ir krautuvėse.

VIII. Zootechnijos klausimu.

Gyvulių ūkiui pakelti Lietuvoje, Suvažiavimas skaito reikalingu:

a) Visus bendrus krašto zootechniją liečiančius dalykus pavesti artimai veterinarijos gydytojo kontrolei.

b) Periodiniai siųsti veterinarijos gydytojus į užsienį specializuotis zootechnijos srityje (valstybė turėtų suteikti jiems tinkamų stipendijų).

c) Kelti plačioje visuomenėje, spaudoje, ūkio organizacijose ir savivaldybėse gyvulių tobulinimo klausimus.

d) Veislinių gyvulių priežiūrai apskrityse sudaryti komisijas, į kurias būtinai turi įeiti veterinarijos gydytojas.

IX. Profesinių veterinarijos gydytojų reikalų klausimais.

a) Veterinarijos gydytojų draugijos organizavimo klausimu.

Tikslu suvienyti veterinarines pajėgas ir ištobulinti bei naudingiau sutvarkyti veterinarijos reikalus krašte, Suvažiavimas nutarė įkurti prisilaikančią Lietuvos nepriklausomybės pamatų „Profesinė Veterinarijos gydytojų Sąjunga“. Organizavimo darbą, būtent: įstatų išdirbimą, įregistravimą valdžios įstaigose ir t.t.— Susivažiavimas paveda rinktai iš savo tarpo iš 6 asmenų komisijai (Mikšis, Gogelis, Kancleris-Drapas, Brazys, Mironas ir Kognovickis, kandidatai: Kozel-Poklevskis, Bulota). Kartu šiai komisijai pavedama laikinai eiti Sąjungos valdybos pareigas, išleisti Susivažiavimo protokolus ir pasirūpinti organo įkūrimu.

b) Veterinarijos gydytojų aprūpinimo klausimu.

Valdžios veterinarijos gydytojų padėčiai pagerinti ir senatvei aprūpinti, Suvažiavimas paveda veterinarijos centro įstaigoms pravesti sekančius įstatyme atlyginimo korektyvus:

1) Susirgus valdžios veterinarijos gydytojui, turi būti išduodama gydymo pašalpa ir gaunamoji alga.

2) Susirgus valdžios veterinarijos gydytojui ir jam mirus, jo šeimynai turi būti duodama pensija.

3) Valdžios veterinarijos gydytojų vaikai, lankydami mokyklas, turi būti paliuosuojami nuo mokesnio už mokslą.

4) Kadangi veterinarijos gydytojų specialybė didelėj savo dalyje yra viena iš Žemes ūkio šakų, tai praktiškam šio mokslo pritaikymui geistina būtų gauti žemės (kariams nustatytomis taisyklėmis).

5) Kadangi kai kurie karo veterinarijos gydytojai blogiau aprūpinami už atatinkamus kitų specialybių darbininkus, tai Su-

važiavimas prašo ir paveda Karo Veterinarijos skyriui šią nenormalę padėtį pašalinti.

6) Kadangi kovai su limpamomis ligomis daugiausiai trukdo tinkamo susisiekimo stoka, Suvažiavimas reikalauja pagerinti susisiekimo priemones, taip arkliais, taip ir gelžkeliu, pastaruoju savo rajone apmokant gelžkelio bilietą antros klasės.

X. Veterinarijos felčerių klausimu.

Veterinarijos felčerių praktiką sutvarkyti įstatymų numatytomis ribomis ir pavesti apskrities veterinarijos gydytojo priežiūrai.

Neturintiems veterinarinio mokslo asmenims (burtininkams ir t.t.) įstatymo keliu uždrausti veterinarijos praktiką.

XI. Sumanymai.

1. Suvažiavimas pripažįsta reikalingu Veterinarijos Inspekciją pertvarkyti į Departamentą ir prie jo sutverti iš trijų asmenų Veterinarijos Komitetą, kuris ruoštų praktiškai reikalingų veterinarijos instrukcijų, sumanymų, tyrinėtų ir vykintų gyveniman naujus mokslo metodus kovai su gyvulių ūkio nelaimėmis, populiarizuotų veterinarijos žinias ir t.t. Komitetas turėtų bendradarbiauti su Departamentu.

2. Suvažiavimas reiškia pageidavimo, kad veterinarijos personalui karo tarnyba būtų aprubežiuota dvejais metais arba, atsižvelgiant į nemažą sąlygų bendrumą, bent neilgiau medicinos personalo. Paliuosavimas turėtų eiti sulig ištarnauto Lietuvos kariuomenėje laiko ir amžiaus.

3. Veterinarijos korporacijos narių tarpe kilusius nesusipratimus Suvažiavimas kviečia rišti trečiųjų teismo pagalba.

4. Suvažiavimas kviečia visus veterinarijos gydytojus rinkti iš patologinės anatomijos preparatus del patologinio muzėjaus prie veterinarijos skyriaus Universitete.

Suvažiavimo pirmininkas:
veterinarijos gydytojas *F. Mikšis.*

Sekretorius:
veterinarijos gydytojas *Kancleris-Drapas.*

Netekusiems sveikatos kariams, jų šeimoms, o taip pat žuvusiųjų karių šeimoms pensijų įstatymas.

1 §. Valstybė aprūpina pensijomis ir vienkartinėmis pašalpomis:

a) Lietuvos kariuomenės karo invalidus ir jiems mirus jų šeimas;

b) žuvusiųjų karių šeimas, jeigu jie mirė, ar dingo iš priežasties tarnybos Lietuvos kariuomenėje; ir

c) Lietuvos Šaulių Sąjungos šaulius, jeigu jie ėjo kario pareigas ir atatinka šio paragrafo punktams „a“ ir „b“.

2 §. Nurodytais 1 § invalidais laikoma asmenys, kurie nustojo darbingumo, kaipo netekę sveikatos arba apluošinti iš priežasties tarnybos Lietuvos kariuomenėje.

3 §. Nurodytomis 1 § šeimomis laikoma:

a) žmona, jei invalidas ją turėjo prieš tapdamas invalidu;

b) savi vaikai ligi 17 metų amžiaus, gimę teisėtai, o taip pat vaikai pavainikiai, jei pastariesiems auklėti teismo sprendimu pripažinta pašalpa;

c) įsūnytieji vaikai, jei jie invalido įsūnyti ligi sveikatos netekimo ar apluošimo įvykio;

d) tėvai, jeigu juos karo invalidas arba žuvusis karys išlaikė.

4 §. Nustatant karo invalidams pensijos mėnesinį didumą imama karininkams ir karo valdininkams paskutinio jo tarnybos mėnesio atlyginimas už laipsnį ir už pareigų ėjimą, kareiviams — keturių mėnesių alga, ir šie atlyginimai dauginami darbingumo nustojimo nuošimčiu.

P a s t a b a. Nustatant pensijoms mėnesinį didumą asmenims, tapusiems karo invalidais ligi šio įstatymo paskelbimo, mėnesinės algos norma imama šio įstatymo paskelbimo dienos didumo.

5 §. Darbingumo nustojimo nuošimčiams nustatyti ir skundams patikrinti Krašto Apsaugos Ministerio įsakymu sudaroma tam tikros sveikatos tikrinimo komisijos, kurios tatai atlieka vaduodamos šios įstatymo priedelyje nustatyta ligų lentele.

6 §. Karys, kuris neteko 100% darbingumo ir yra reikalingas nuolatinės kito žmogaus pagalbos, gauna dar 15% paskirtos jam pensijos.

7 §. Karys, netekęs darbingumo mažiau kaip 25%, gauna vienkartinę pašalpą — karininkas ir karo valdininkas — šešių mėnesių atlyginimo už laipsnį ir pareigų ėjimą didumo, o kareivis — aštuoniolikos mėnesių kareivio algos didumo.

Karys nustojęs darbingumo mažiau kaip 10% nei pensijos nei pašalpos negauna.

8 §. To kario šeima, kuris iš priežasties karo tarnybos Lietuvos kariuomenėje žuvo, mirė nuo žaizdų ar pakenkimų, užkrečiamųjų ligų, mirė nelaisvėje, dingo be žinios, gauna tokią pensiją: karininko ir karo valdininko šeima — 80% mėnesinio atlyginimo už laipsnį ir pareigų ėjimą o kareivio — keturių mėnesių kareivio algą, paskirstant pensiją šiaip — vienas šeimos narys gauna 40%, kiekvienas kitas šeimos narys — po 20%.

Mirusio invalido - pensininko šeima gauna 80% mirusiojo pensijos, paskirstant ją tuo pat būdu.

P a s t a b a. Pensininkui mirus, nepaliekant nei žmo-

nos, nei vaikų, jo tėvai, jeigu jie abudu gyvi, gauna po 25% šeimos pensijos, o jei gyvas tik vienas tėvų, tai jis gauna 40% šeimos pensijos.

9 §. Kas įgyja teisės gauti pensiją, ją gauna nuo šios teisės įgijimo dienos.

Pensija išmokama išanksto, kiekvieno mėnesio pirmą dieną.

P a s t a b a. Kas ligi šio įstatymo paskelbimo yra įgijęs teisės gauti pensiją, ją gauna nuo šio įstatymo paskelbimo dienos.

10 §. Krašto Apsaugos Ministeris turi teisės nustatyta tvarka kiekvienu metu tikrinti pensininko sveikatą, ir, nustačius kitą darbingumo nuošimtį, paskirti kitokią pensiją.

11 §. Pensijos prašymai duodami Krašto Apsaugos Ministeriui vienų metų laikotarpiu nuo dienos įgijimo teisės gauti pensiją.

P a s t a b a. Asmenys, ligi šio įstatymo paskelbimo įgijusieji teisės gauti pensiją, gali duoti pensijos prašymus vienų metų laikotarpiu nuo šio įstatymo paskebimo dienos.

12 §. Pensija gali būti sukapitalizuota ir išmokėta iškarto, kad suteikti pensininkui galimybės savė geriau aprūpinti ar įsigyti gyvenimui reikalingų įmonių, darbo įrankių etc. Išmokant kapitalizuotą pensiją imama šešių mėnesių pensija ir dauginama daugikliu, pradedant nuo 18 ligi 8, šiaip: nuo 17 iki 24 metų įimtinai — 18, nuo 25 ligi 28 metų įimtinai — 17, ir taip toliau numažinant po 1, — ligi 48 metų kas 4 metai, o vėliau ligi 55 metų kas 2 metu.

13 §. Pensininkas nustoja pensijos:

a) pensininkui mirus;
b) teismo sprendimu jam atėmus pensijos teisę;
c) suėjus jam 17 metų amžiaus;
d) atsiradus dingusiam be žinios, ko dėliai ligi to buvo mokama pensija;
e) našlei išėjus už vyro.

P a s t a b a. Našlei ištekant, jai iškarto išmokama paskutinė pašalpa vienų metų pensijos didumo.

14 §. Pensijos išmokėjimas sustabdomas:

a) patekus pensininkui į invalidų namus arba įstojus į valstybės arba visuomenės įstaigas, kuriose jis, kol jose būna, gauna pilną išlaikymą;
b) išvykus be atatinkamo leidimo į užsienį, kol negrįš;
c) pametus Lietuvos pilietybę, kol vėl atgal ją įgys;
d) patekus del teismo sprendimo į kalėjimą, kol jame bus;
e) jei pensininkas turi arba įgijo turtą, kuris jam duoda mėnesinio pelno šesis kart daugiau, negu jo 100% darbingumo nustojimo normos pensija; jeigu jo mėnesinis pelnas didesnis už 100% pensijos normą vieną kartą, tai pensija sumažinama $^1/_6$ dalimi, jeigu du kart — tai $^2/_6$ ir t. t.

15 §. Šį įstatymą vykdo Krašto Apsaugos Ministeris, kuris, susitaręs su Finansų Ministeriu, šiam įstatymui vykdyti leidžia taisyklių.

16 §. „Įstatymo apie algas ir pašalpas kariškiams ir jų šeimynoms“ III, IV ir V skyriai (L. V. Ž. Nr. 7.) panaikinami. Karo įstatų VIII knygos straipsniai, kurie prieštarauja šiam įstatymui, panaikinami.

A. Stulginskis
E. Respublikos Prezidento Pareigas
Steigiamojo Seimo Pirmininkas.

J. Aleksa.
Ministerio Pirmininko Pavaduotojas
Žemės Ūkio ir Valstybės Turtų Ministeris.

Kaunas, 1922 m rugpiūčio mėn. 21 d.

Netekusiems sveikatos kariams, jų šeimoms, o taip pat žuvusiųjų karių šeimoms pensijų įstatymo priedas.

Darbingumo sumažėjimo laipsniui nustatyti lentelė.

1 §.

I kategorija.

Ligos ir kūno trukumai, del kurių nustojama 100% darbingumo ir reikalinga nuolatos turėti kitą žmogų patarnauti:

1. Abiejų rankų ir abiejų kojų nustojimas; vienos rankos ir vienos kojos kartu nustojimas.

2. Žymiai apsireiškiąs rankų ir kojų valdymo trūkumas arba visiškas jų nevaldymas: a) del neišgydomo smagenų plėvės, galvos smagenų, nugarkaulio smagenų ar periferijos nervų ligų, b) del daugelio raumenų, kaulų ir sąnarių sužalojimų.

3. Visiškas aklumas.

Pastaba. Be pažymėtų šioje kategorijoje ligų ir kūno trūkumų gali pasitaikyti ir kitos ligos bei kūno trūkumai, del kurių būtinai reikalingas nuolatos kito žmogaus patarnavimas, apie ką kiekvienu atsitikimu sprendžia sveikatos tlkrinimo komisija.

II kategorija.

Ligos ir kūno trūkumai, del kurių nustojama 100% darbingumo:

1. Ištirtos ir neišgydomos psichinės ligos, sunkūs neišgydomi abiejų rankų ir abiejų kojų ar pusės kūno paralyžiai bei parezai; taip pat stipriai išsivystę kiti chroniniai ir neišgydomi centralinės bei

periferijos nervų sistemos susirgimai, kilę iš organinių procesų. Nuomario liga su dažnai (ne rečiau kaip vieną kartą sąvaitėje) pasikartojančiais epileptiniais priepuoliais arba su dideliu proto nusilpimu.

2. Abiejų akių regėjimo sumažėjimas ligi 0,01, t. y. galėjimas suskaityti pirštus ne toliau kaip 1 metras.

3. Neišgydomos sunkios vidaus organų, kraujo ir maisto apyvartos ligos, surištos su aiškiomis svarbių gyvybei funkcijų anomalijomis.

4. Abiejų rankų ar abiejų kojų nustojimas, arba visiškas jų nevaldymas del neišgydomo didelių sąnarių sutraukimo, nepaslankumo ar pseudoartrozų.

5. Abiejų rankų plaštakų arba abiejų rankų visų pirštų nustojimas arba visiškas jų nevaldymas.

6. Sunkios rūšies Bazedovo liga.

7. Neišgydomos šlapumo ar tulžies kelių (išskiriant uretrą), skrandžio ar žarnų (išskiriant tiesiąją žarną) fistulos su nuolatinėmis ir gausiomis išmatomis.

III kategorija.

Ligos ir kūno trūkumai, del kurių nustojama 75—100% darbingumo:

1. Ištirtos ir neišgydomos pastovios ar periodinės nervų centrų ar pačių nervų ligos ir nuomaras lengvesnio kaip antroje kategorijoje laipsnio.

2. Visiškas vienos akies regėjimo nustojimas, jei antrosios akies regėjimas yra mažesnis negu 0,25, abiejų akių regėjimo sumažėjimas ligi 0,25 specialistams, kurių amatas reikalauja aiškaus matymo, ir kitiems ligi 0,1.

3. Neišgydomos sunkios vidaus organų, kraujo ir maisto apyvartos ligos, kiek lengvenio laipsnio negu antroje kategorijoje.

4. Ne mažiau kaip 6 pirštų, šiame skaičiuje ir abiejų nykščių, netekimas, sutraukimas arba visiškas nepaslankumas.

5. Neišgydomos chroninės stuburio ir dubens (pelvis) ligos, kliudančios darbuotis ir laisvai judėti.

6. Vienos kojos nustojimas del eksartikuliacijos dubens -šlaunies sunėrime arba del šlaunies amputacijos.

7. Neišgydomos veido, nosies, burnos, nosryklės, žioties, gerklės, tracheas ir apskritai kaklo kaulų ir minkštųjų dalių ligos bei pastovios atmainos, žymiai kliudančios gromuliuoti, ryti bei kvėpuoti.

IV kategorija.

Ligos ir kūno trūkumai, del kurių nustojama 50—75% dardingumo:

1. Ištirtos ir neišgydomos pastovios ar periodinės nervų centrų ar pačių nervų ligos, lengvesnio kaip III kategorijoje laipsnio; nepilni paralyžiai su raumenų jėgos nusilpimu.

2. Visiškas vienos akies regėjimo nustojimas, jei antrosios akies regėjimas yra nemažesnis 0,25—0,5, arba abiejų akių regėjimo sumažėjimas ligi 0,25 ir mažiau.

3. Neišgydomos sunkios vidaus organų, kraujo ir maisto apyvartos ligos, kiek lengvesnio kaip III kategorijoje laipsnio.

4. Neįtaisomos, lygiai didelės bandažu nesuturimos pilvo sienų, kirkšnies bei šlaunies kanalų kylos.

5. Vienos rankos nustojimas del eksartikuliacijos peties sunėrime ar amputacijos aukščiau alkunės, arba visiškas jos nevaldymas del neišgydomų organinių procesų.

6. Nelaisvas vienos rankos ir vienos kojos kartu judėjimas del neišgydomo sutraukimo, nepilno paslankumo arba del didelių sąnarių išsinėrimo.

7. Abiejų nykščių arba ne mažiau kaip trijų vienos dešiniosios rankos pirštų (pas kairiarankius atvirkščiai), jei abiem atsitikimais neveikia ir nykštis, netekimas arba visiškas nevaldymas; taip pat ne mažiau kaip 6 abiejų rankų pirštų, nykščiams esant sveikiems, netekimas arba visiškas nevaldymas.

8. Vienos blauzdos nustojimas del jos amputacijos ar eksartikulacijos kelio sunėrime; taip pat didelis vienos kojos valdymo trūkumas del neišgydomų organinių ligų.

9. Vienos rankos plaštakos arba rankos žemiau alkūnės nustojimas.

10. Visiškas abiejų ausų kurtumas.

V. Kategorija.

Ligos ir kūno trūkumai, del kurių nustojama 25—50% darbingumo:

1. Visiškas vienos akies regėjimo nustojimas, jei antrosios akies regėjimas ne mažesnis negu 0,5, arba abiejų akių regėjimo sumažėjimas ligi 0,33 ir mažiau.

2. Abiejų ausų klausos nusilpimas, jei tiriamasai asmuo aiškiai negirdi tylaus balso užpakalyje 3 metrų atstume ir balsiai kalbant 10 metrų atstume.

3. Didelis ir sunkiai įtaisomas tiesiosios žarnos (recti) iškritimas, įvykstąs be įtempimo.

4. Dviejų dešiniosios rankos pirštų arba trijų kairiosios rankos pirštų (pas kairiarankius atvirkščiai), jei abiem atsitikimais neveikia ir nykštys, netekimas arba visiškas nevaldymas.

5. Pėdos nustojimas arba visiškas jos nevaldymas, kliudantieji stovėti koją.

6. Rankos sutrumpėjimas, taip pat jos kreivumas, kliudantieji jai veikti.

7. Kojos sutrumpėjimas 5 ir daugiau cm. del patologinių didžiuosiuose kauluose ir sąnariuose atmainų.

8. Dažnai atsiveriantieji randai, kliudantieji judėti; taip pat įvairių kūno dalių fistulos, kilusios iš chroninio uždegimo procesų esamose po oda dalyse.

9. Diabetes melitus ir insipidus nors ir vidutinio laipsnio; elephantiasis, kliudąs judėti.

10. Neišgydomos odos ligos ir chroninės opos, sudarančios sunkius bendro sveikatos stovio trūkumus arba kliudančios dėvėti rūbus bei avėti batus.

11. Lengvos rūšies Bazedovo liga.

VI. Kategorija.

Ligos ir kūno trūkumai, del kurių nustojama 25—10% darbingumo:

Pašalpai skirti nustojusiems darbingumo ligi 10% nustojimo laipsnį nustato sveikatos tikrinimo komisija prie Krašto Apsaugos Ministerijos Sanitarijos Skyriaus, vadovaujantis Krašto Apsaugos Ministerijos Sanitarijos Skyriaus instrukcijomis.

2 §.

Be pažymėtų II—VI kategorijose ligų ir kūno trukumų, pasitaikius kitoms ligoms bei kūno trūkumams, del kurių nustojama 25%—100% darbingumo, sveikatos tikrinimo komisija nustato atatinkamą darbingumo nustojimo kategoriją ir %, aiškiai aprašius ligos reiškinius.

3 §.

Išimtinais atsitikimais, atsižvelgiant į tiriamojo profesiją, sveikatos tikrinimo komisija gali darbingumo nustojimo % perkelti į auktesniąją ar žemesniąją kategoriją.

4 §.

Regėjimo aštrumas nustatomas, pilnai korregavus akių refrakciją stiklais.

A. Stulginskis.
E. Respublikos Prezidento Pareigas
Steigiamojo Seimo Pirmininkas.

J. Aleksa.
Ministerio Pirmininko Pavaduotojas
Žemės Ūkio ir Valstybės Turtų Ministeris.

Kaunas, 1922 m. rugpiūčio mėn. 21 d.

Kilnojamoji higien. venerinių ligų paroda.

Sveikatos Departamento Sanitarijos skyriaus inicijatyva ir pastangomis tapo suruošta Kaune Liaudies namuose (Ukmergės ir Mapų g-vių kampas) kilnojamoji higieniška venerinių ligų paroda, kuri tęsėsi 10 dienų (nuo rugsėjo 20 d. ligi 29 d.). Visi iš-

statytieji šioje parodoje eksponatai buvo užpirkti Drezdene Vokietijoje ir kainavo apie 150.000 auks. Parodoje buvo išstatyta arti 100 paveikslų, keleta dijagramų ir arti 50 muliažų.

Dirbtinos kūno dalys arba vadinamieji muliažai gana gerai atlikti ir vaizdžiai perstato venerines ligas, ypačiai sifilį, įvairiose kūno vietose.

Spalvuotuose paveiksluose atvaizdinta įvairios kūno dalys, apkrėstos venerinėmis ligomis, venerinių ligų priežastys — atatinkamos bakterijos, o taipgi įvairūs apsikrėtimo būdai, ypačiai ne lytiniu keliu, pavyzdžiui, besisveikinant, besiskutant pas kirpėją, miegant vienoje lovoje, beimant pinigus ir t. t.

Gana įdomios venerinių ligų dijagramos, paimtos iš Vokiečių gyvenimo. Štai ant vienos dijagramos matome, kad iš 30 didžiausių Vokietijos miestų daugiausia sergančių venerinėmis ligomis yra Berlyne, nes ligi 40% viso gyventojų skaičiaus. 1903—1905 m. pirmutinę šiuo žvilgsniu vietą buvo užėmęs Münchenas. Galima beveik priimti, kaipo taisyklę, kad juo didesnis miestas, juo didesnis nuošimtis yra jame sergančių venerin. ligomis. Moterų tarpe daugiausia apsirgimų vener. ligomis esama apie 18 m. amžių, pas vyrus gi apie 22 metus. Po 18 m. apsirgimų skaičius moterų tarpe žymiai mažėja. Pavyzdžiui, Hamburge ligi 18 m. sergančių venerinėmis ligomis buvo 8%, vyrų gi kur kas mažiau; 40—50 m. amžiuje sergančių moterų buvo 20% o vyrų — 40%. Kita dijagrama nurodo, kad slaptųjų prostitučių esama apie 20 kartų daugiau, negu užregistruotųjų.

Parašai ant paveikslų ir dijagramų aiškiai ir gražiai užrašyti taisyklinga lietuvių kalba.

Per 10 dienų parodą aplankė 6016 asmenų: vyrų 4682 (77,8%) ir moterų 1334 (22,2%). Sulig užsiėmimo parodos lankytojai šiaip pasiskirsto:

kariškių	2127	(35,3%)	dantų gydytojų	14 (0,2%)
mokinių	1421	(23,6%)	St. Seimo narių	13
tarnaut. ir valdin. . .	1187	(19,7%)	artistų . . .	11
darbininkų	604	(10,4%)	akušerių . .	10
neaišk. užsiėmimo . .	210	(3,5%)	inžinierių . .	7
prekybininkų . . .	184	(3%)	laikraštininkų	7
mokytojų	113	(1,8%)	kooperatininkų	6
gail. seserų	24	(0,4%)	felčerių . . .	6
gydytojų	23	(0,3%)	dvasininkų . .	6
žemvaldžių	23	(0,3%)	juristų. . .	2
farmacininkų . . .	18	(0,21%)		

Mokinių tarpe buvo: berninkų 940 (66,2%), merginų 481 (33,8%).

Lankytojai labai įdomavosi išstatytais eksponatais ir atydžiai klausė paaiškinimų gydytojų: Karužos, Tumėnienės, Epšteino, Issersono, Stasiūno, Šimkevičiaus, Pavlovskio ir Jaroškienės. Paskutinę parodos dieną (IX. 29 d.) d-ras Epšteinas turėjo viešą paskaitą tema „Venerinės ligos ne gėda, bet nelaimė“.

Iš lankytojų buvo surinkta 73.990 auks.: bilietų po 30 auks. buvo parduota 1117 ir po 10 auks. — 4048 lankytojams (mokiniams, nejaunesniems kaip 16 metų, darbininkams ir valdininkams). Kareiviai buvo įleidžiami nemokamai. Išlaidų buvo 47.992 auks.; tuo būdu gryno pelno pasiliko 25.998 auks. Salę parodai suteikė nemokamai Blaivybės Draugijos Valdyba.

Paroda bendrai darė gero įspūdžio. Panašių kilnojamųjų parodų nauda labai didelė ir todel Sveik. Dep-to Sanitarijos skyriaus viršininkui d-rui Tumėnienei už šios parodos įrengimą reikia išreikšti širdingą padėką. Teko sužinoti, kad ši kilnojamoji higien. venerinių ligų paroda netrukus bus suruošta visuose didesniuose Lietuvos miestuose, o pirmoje eilėje Šiauliuose, Panevėžyje, Ukmergėje ir Mariampolėje.

Reikia pareikšti pageidavimo, kad Sveik. Dep-tas neapsistotų vien ant šitos parodos, bet kad pasistengtų suruošti Lietuvoje ir daugiau panašių kilnojamųjų parodų, k. a. tuberkuliozo paroda, priešalkoholinė paroda ir t. t. Visų tokių parodų eksponatai, sugrupuoti į vieną vietą, sudarytų labai gražią užuomazgą higienos muzėjui. *J. St.*

Kronika.

× Vokiečių gamtininkų ir gydytojų Draugijos šimtmetinis jubilėjus Leipcige įvyko š. m. rugsėjo 17—24 d. Suvažiavime (86 iš eilės) dalyvavo apie 9.000 mokslininkų. Skaitlingiausios buvo dvi sekcijos — medicinos ir chemijos. Pirmas bendrasis posėdis įvyko IX. 18 d. „Cristallpalaste"; didžioje salėje nei pusės dalyvių netilpo. Sveikinta ministerių vardų, Vokietijos universitetų ir mokslo draugijų, Bruselio, Berno, Vienos, Budapešto, Kopengagos, Stockholmo, Kristianijos universitetų atstovų. Be to, įteikta adresų ir pasveikinimų iš Lietuvos universiteto Kaune ir kitų. Nei vieno pasveikinimo nebuvo iš Lenkijos ir Antantės kraštų. Pasidalinta sekcijomis, kurios gavo darbuotis netik universiteto rūmuose, bet ir šiaip tam reikalui pavestuose butuose. Sekcijoms pateikta keli šimtai pranešimų, kurie trumpai diskutuota. Buvo padaryta pranešimų svarbiausiomis šių dienų problemomis, kaip štai relativumo teorija, paveldėjimo mokslas, transplantacija, elekholitų veikimas organizme ir tt. Chemijos sekcijoje būvo garsiųjų Ostvaldo, Nerncto, Arveniaus ir k. pranešimų. Kartu buvo ir technikos paroda viso to, ką vokiečių industrija gali patiekti mokslui ir medicinai.

Laike kongreso rugsėjo 21—23 d. posėdžiavo ir Vokiečių Rentgenologų Draugija, kartu buvo surengta rugsėjo 16—24 d. Rentgeno aparatų paroda.

× Rusijos chirurgų suvažiavimas buvo sušauktas Maskvoje š. m. rugpiūčio 25 d.

Sąrišyje su šiuo suvažiavimu prasidėjo areštai gydytojų tarpe.

× Rusijos zoologų, anatomų ir histologų suvažiavimas šaukiamas š. m. gruodžio 15 d.

× Liet. Studentų draugijų Vokiečiuose atstovų suvažiavimas įvyko š. m. rugpiūčio 3 d, Kaune. Suvažiavime dalyvavo Berlyno, Halles, Leipcigo ir Müncheno dr-jų atstovai. Be to, dar buvo svečių iš Heidelbergo ir Jenos. Liet. Univ-to studentų nei vieno nesimatė. Vyriausias suvažiavimo tikslas — tai įkurti Centro organą, kuris privalėtų ir galėtų rūpintis visais bendrais Vokiečiuose įkurtųjų Liet. studentų dr-jų reikalais. Suvažiavimas šio uždavinio neatliko, o tiktai išrinko laikiną biūrą, kurio vyriausias uždavinys — rūpintis kuogreičiausia, tačiau ne vėliau š. m. Kalėdų atostogų, įkurti Studentų dr-jų sąjungą. Besvarstant stipendijų klausimą, buvo nurodyta, kad skiriamosios studentam užsienyje stipendijos yra per mažos ir jokiu būdu neužtenkamos pragyventi, be to ne laiku pakeliamos ir nereguliariai išmokamos.

× Draugija kovai su vener. ligomis. Ukmergėje šią vasarą, d-ro Fukso inicijatyva, susiorganizavo „Draugija kovai su veneros ligomis", turinti apie 50 narių žymių mokslo ir visuomenės veikėjų. Į Valdybą išrinkti: D-ras Mackevičius — pirmininkas, d-ras Jagminas — vice-pirmininkas, notaras Svabinskis — sekretorius, p. Goldbergas — kasininkas, žydų gimn. dir. Lampertas ir p. Mikalauskas—nariai.

× Gailestingųjų seserų Sąjunga. 1922 m. gegužės 21 d. Kaune įvyko 2-as gailestingųjų seserų suvažiavimas. Svarbiausias suvažiavimo uždavinys buvo įkurti Gail. ses. Sąjungą Pirmojo suvažiavimo išrinktoji komisija paruosė įstatus, kurie antrojo suvažiavimo buvo priimti. Š. m. liepos 15 d. tie įstatai tapo legalizuoti.

Gail. Ses. Sąjungos tikslas: gerinti ekonominį, teisinį ir kultūrinį gail. seserų gyvenimą ir dirbti žmonijos gerovei.

Aukščiau nurodytiems tikslams atsiekti Sąjunga:

a) Steigia ir organizuoja nariams lavinti knygunų, kursų, lekcijų.

b) Leidžia periodinį spaudinį.

c) Steigia biūrą darbui parūpinti.

d) Suteikia nariams juridinės pagalbos.

e) Rūpinasi normavimu darbo sąlygų ir apdraudimu netekus sveikatos.

Į Sąjungos Valdybą pateko: Norvaišaitė-pirmininkė, Kazanskaitė—sekretorė, Buterlevičaitė—iždininkė, Bartusevičaitė ir Vaitelytė—nariais.

Į Revizijos Komisiją išrinktos gail. seserys: Gorauskienė, Jonaitytė ir Žargytė.

Sąjungos būstinė: Keistučio g-vė 28 Nr., nuo 15 iki 16 val.

O. Kazanskaitė.

× Gyventojų priaugimas Francijoje ir Vokietijoje. Francūzų laikraščiuose neseniai buvo paskelbta oficialės statistikos gaviniai apie gyventojų priaugimą Francijoje ir Vokietijoje 1921 metais:

Ant 1000 gyventojų	Francijoje	Vokietijoje
Gimimų skaičius. . . .	20,7	26,1
Mirimų „	17,7	14,8
Gimimų perviršijimą . .	3,0	11,3
Bendras gyventojų praugimas	117.000	625.000

„Echo Litwy“ Nr. 56.

× 5.910.000 invalidų. Tarptautinio invalidų biuro žiniomis, pasaulinis karas davęs virš nurodytą skaičių invalidų. Daugiausia jų esą Francūzuose — 1.500.000, toliau Vokietijoje 1.400.000, Anglijoj — 1.170.000, Italijoj — 570.000, Belgijoj — 400.000, Amerikos Jungtinėse Valstybėse — 246.000, Čekoslovakijoje — 175.000, Austrijoje — 154.000, Jugoslavijoje — 154.000, Kanadoje — 84.000, kitose valstybėse 320.000. Reikia pastebėti, kad šis skaičius yra dar nepilnas, nes čia neįskaityti Rusijos ir atsiskyrusių nuo jos valstybių invalidai. Drąsiai galima sakyti, kad priskaičius šių valstybių, bus apie 8.000.000 invalidų.

× III tarptautinė chemijos konferencija. Nuo š. m. birželio 27 d. iki liepos 2 d. Lione (Lyon) įvyko III tarptautinė chemikų konferencija, kurioje dalyvavo visi žymiausieji pasaulio chemikai, kurie darbuojasi chemijos srity mokslininkais bei pramoninkais. Konferencija, sušaukta Francijos chemikų iniciatyva pastatė savo tikslu suderinti pasaulinio karo metu žymiai nuslopusį chemijos darbą ir palaikyti tarpusavy artimesnių ryšių. Konferencijoj dalyvavo virš 100 asmenų. — Jos pirmininku buvo išrinktas Francijos chemikas, Paryžiaus medicinos Akademijos narys, Ch. Moureau; prezidiumas susidarė iš: L. Delfino, italų chemijos draugijos pirmininko, Ch. Parson'o, American Chemical Society generalinio sekretoriaus, W. Pope, Ryal Society nario ir Federaj Council for Chemistry prezidento, Fr. Swart'o, Belgijos Karališkosios akademijos profesoriaus, belgų chemijos komiteto pirmininko ir J. Gérard, Francūzų chemijos federacijos sekretoriaus. („Liet. Žin.“ 116 Nr.).

× Vaistininkų Draugija. Rugsėjo 18 d. Kaune Šaulių būrio salėje įvyko Vaistininkų Draugijos steigiamasis susirinkimas. Susirinkiman atvyko vaistininkų iš didesnių Lietuvos centrų: Kauno, Šiaulių, Panevėžio, Mariampolės, Ukmergės, Mažeikių, Kretingos, Telšių ir iš tolimų užkampių.

Susirinkimą atidengė vaistininkas provizorius Steponas Nasvytis, nušvietęs savo prakalboje farmacijos ir aptiekų padėtį nuo įsikurimo Lietuvos respublikos iki šiai dienai ir pabrėžęs priemones jų stoviui pagerinti. Vaistininkų D-jos užduotis: plėsti farmacijos mokslą, vystyti Lietuvoje farmacijos pramonę, gerinti

ekonominę aptiekos darbininkų padėtį, kelti farmacininkų bendrą ir specialinį mokslą, saugoti aptiekų ekonominę ir teisinę padėtį.

Susirinkę vaistininkai priėmė Vaistininkų Draugijos steigėjų išdirbtus įstatus ir užsirašė tos Draugijos nariais.

Draugijos nario mokesnis nustatyta einantiems metams 6 litai. Einantiems draugijos metams sąmata priimta be maža ko 20.000 litų.

Draugijos Valdybon išrinkti: pirmininku vaistininkas provizorius Steponas Nasvytis iš Jonavos, pirmininko pavaduotoju Aleksoto vaistininkas provizorius Mikuličas, iždininku Kauno vaistininkas provizorius Kocinas, sekretoriu Joniškio vaistininkas provizorius Donatas Šukevičius, valdybos nariu Šiaulių vaistininkas Kazys Kazlauskas.

Revizijos Komisijon išrinkti Kauno vaistininkai: magistras farmacijos profesorius Raudonikis ir provizorius Bilskis.

Draugijos valdybos būstinė — Lietuvos sostinė.

Padaryta susirinkimo nemaža svarbių nutarimų, kurie kaipo liečią farmacijos specialius reikalus, platesnei visuomenei nėra įdomūs.

Draugijos nutarta turėti nuolatos veikiantį biūrą.

× G y d y t o j ų e g z a m i n a i. Aukštesniojo mokslo Departamento Direktorius praneša, kad Valstybinių gydytojų egzaminų antrosios šių 1922 metų sesijos egzaminų pradžia skiriama š. m. lapkričio 1 d. Komisijos pirmininku paskirtas prof. A. J u r g e l i ū n a s. kuris priiminės prašymus ir interesantus Komisijos reikalais Higienos Institute (Elgėtyno g-vė Nr. 2) kasdien nuo 12 iki 13 val.

Prašymai turi būti rašyti prašytojo ranka ir prie jų pridėti šie dokumentai:

1. Orginalas aukštosios mokyklos pažymėjimo apie visai išeitą medicinos mokslą ir to pažymėjimo notaro patvirtintas nuorašas.
2. Pažymėjimas apie patenkinamai išlaikytus puskursinius egzaminus, jei yra, ir jo nuorašas.
3. Rašytas savo ranka curriculum vitae su smulkiai išdėstyta universitetinių studijų eiga.
4. Pilietybės pažymėjimas.
5. Dvi fotografijos
6. Iždinės kvitas įmokėjimo 5 litų Valstybės iždui, Valstybės gydytojų egzaminuojamosios Komisijos įrašų mokesnio.
7. Svetimų valstybių piliečiams — dar leidimo gyventi Lietuvoje pažymėjimas.

Prašymas paduoti skiriamas ligi š. m. s p a l i ų m ė n. 20 d. Egzaminų taisykles ir programas galima gauti Švietimo Ministerijoje knygų leidimo Komisijoje (Duonelaičio g-vė Nr. 40).

× K a r o g y d y t o j ų d e m o b i l i z a c i j a. Krašto Aps. Min-jos Sanitarijos Skyrius išsiuntinėjo 26 karo gydytojams šį

raštą: „Karo Sanitarijos Skyrius, atsižvelgdamas į dabartinę artimą prie taikos metų kariuomenės padėtį, randa galimu paliuosuoti iš kariuomenės neapribotam laikui atostogų tuos mobilizuotus karo gydytojus, kurie iki šių metų liepos m. 15 d. yra ištarnavę Lietuvos kariuomenėje pilnus 3 metus.

Todel prašau Tamstos pranešti iki š. m. spalių m. 10 d. galutiną savo nusistatymą, ar norit tuojau pasiliuosuoti iš kariuomenės neapribotoms atostogoms, ar sutinkat palikt toliau tarnaut kariuomenėje.

Surinkus reikalaujamas žinias, Karo Sanit. skyrius tarpininkaus prieš Kr. Aps. Min-ją paliuosavimui nurodytų karo gydytojų".

e. p. Sudėties dalies Viršininko (pasirašė) Ūsas.

X Medicinos, veterinarijos ir farmacijos personalo mobilizacijos įstatymas buvo priimtas paskutiniame St. Seimo posėdyje š. m. spalių 6 d. Šiuo įstatymu geriau sutvarkoma minėtojo personalo mobilizacija ir be to numatoma demobilizacija asmenų, ištarnavusių Lietuvos kariuomenėje nemažiau 2 metų. Tokių asmenų turės būti atleidžiama iš kariuomenės atsargon kasmet 25% viso skaičiaus.

Šis įstatymas bus atspaudintas „Medicinos" 9 num.

X Medicinos katedroms Konkursas. Medicinos Fakultetas skelbia Histologijos ir Somatologijos su Dentiatrija katedrų konkurso pratęsimą iki 1923 m. sausio 1 d.

X Nauji profesoriai. Liet. Un-to Medicinos Fakulteto neseniai išrinkti šie nauji profesoriai: 1) D-ras J. Bagdonas, Sveikatos Dep-to Direktorius, dėstyti įvadą į vidaus mediciną, 2) D-ras Pr. Mažylis, L. Raud Kryž. Klinikos vedėjas, dėstyti akušeryją ir ginekologiją.

Prof. J. Bagdonas skiriamas Kauno Lig-ės Vidujinių ligų skyriaus vedėju.

Ankščiau išrinktieji profesoriai I. Dzirne ir Boi'tas jau yra atvykę Kaunan ir pradėjo eiti savo pareigas.

Prof. I. Dzirne paskirtas Karo Ligoninės Chirurgijos skyriaus konsultantu.

Prof. Boi'tas spalių 14 d. skaitė įžengiamąją paskaitą šia tema „Įvadas į operacinę chirurgiją".

X Profesorių įvedamosios paskaitos. Spalių 3 d. Universitete buvo prof. Dzirnės įžengiamoji paskaita „Įvadas į chirurgiją". Spalių mėn. 7 d. 5 val. vak. Universiteto salėje įvyko prof. Bagdono įžengiamoji paskaita „Gamta ir Medicina".

Prof. Boi'tas paskirtas Kauno Lig-ės Chirurgijos skyriaus vedėju (nuo š. m. IX. I. d.).

X D-ras Juoz. Jonikaitis iš Amerikos (Michigan), parvažiavęs Lietuvon, rugpiūčio mėn. atvyko Kaunan ir apsilankė „Medicinos" redakcijoje. Gerb. svečias paaukavo: „Medicinos" laikraščio leidimui — 15 dol. Be to dar jis paaukavo: 1) Medic. Fak-to anatomiijos institutui — vieną miskroskopą ir 10 knygų,

2) bendriems Univ-to reikalams — 50 dol. ir 3) Med-os Fakulteto reikalams — 50 dol.

× D-ras Jul. Abraitis rugpiūčio mėn. atsisakė būti Sveik. Dep-to Vicedirektoriu ir tapo sumobilizuotas jaun. gydytoju Lietuvos kariuomenėn.

× D-ras J. Basanavičius, grįždamas iš Vokietijos kurorto, sustojo kelioms dienoms Kaune. Rugsėjo 27 d. Universiteto salėje gerbiamas svečias laikė viešą paskaitą tema „Geografijos vardai lietuvių dainose".

Be to, d-ras Basanavičius paskaitė iš „Aušros" laikotarpio darbuotės, kaip jis pats pažymėjo, įžangos vietoj sukaktuvėms 40 metų nuo pirmojo „Aušros" numerio atsiradimo, rengiamoms ateinančiais metais kovo mėnesį.

× D-ras J. Žemgulys, buvęs Kauno Lig-ės chirurgijos skyriaus vedėjas, Medicinos Fakulteto lėšomis rugsėjo 16 d. iškeliavo Vokietijon, kad pasitobulinus chirurgijoje ir prisirengus užimti vieną chirurgijos katedrų Lietuvos Universitete.

× D-ras M. Mickus atsisakė būti Karo Lig-ės chirurgijos skyriaus vyr. ordinatorium ir visai apleidžia karo žinybą.

× D-ras Narvyla, chirurgas ginekologas, apėmė ordinatoriaus vietą Utėnos apskr. ligoninėje.

× Gydytojų taksa. Klaipėdos krašto komisaras išleido privalomą gydytojams įsakymą, kuriuo nustatoma kainos įvairiems apžiūrėjimams ir gydymui.

× Užmokesnis už gydymą produktais. Kai kurių Vokietijos miestų gydytojų sąjungos nutarė imti iš kaimiečių pacijentų užmokestį ne pinigais, bet produktais.

× Gydytojų sąrašas. Sveikatos D-tas skubotai ruošia visų medicinos gydytojų sąrašą, kuris bus atspausdintas viename artimiausiųjų „Medicinos" numerių, kaip priedas. Sąrašan pateks tik tie gydytojai, kurie turi teisės praktikuoti Lietuvoje ir kurie bus užsiregistravę Sveik. Dep-te. Šis sąrašas bus išsiuntinėtas visiems Lietuvos aptiekininkams, kuriems bus smarkiai draudžiama išdavinėti vaistų sulig receptų nepažymėtų šiame sąraše asmenų,

× Cholera Lenkijoje jau pasirodė. Pirmieji susirgimai cholera pastebėti grįžtančių iš Rusijos tremtinių tarpe. Iki rugsėjo 8 d. buvo užregistruota 41 susirgimų cholera: 38 Rowno mieste (30 tremtinių tarpe ir 8 vietos gyventojų tarpe), 1 atsitikimas Kovele, 1 Chelme ir 1 Zamosciuje. Išdirbimui plano kovai su cholera rugsėjo mėnesį Varšuvoje buvo sušaukta konferencija, pirmininkaujant Sveikatos ministeriui d-rui Chodźko. Ypatingas komisaras kovai su cholera išleido įsakymą kovoti su choleros epidemija. Paliestų choleros sričių gyventojai priverstinai skiepijami nuo choleros.

Vilniaus sritis irgi laikoma choleros paliesta.

Lenkų laikraštis „Kurjer Polski" buvo pranešęs žinutę, kuri buvo pakartota latvių laikraščio „Briva Zeme", kad Lietuvoje esą

susirgę cholera 40 žmonių, kurių 23 jau mirę. Kadangi Lietuvoje choleros dar nėra, tai reikia manyti, kad „Kur. Polski“ turėjo omėny „Rytų Lietuvą“, būtent, lenkų okupuotą Vilniaus sritį.

X Cholera Rusijoje. Narkomzdrav'o pranešimu, iki rugpiūčio 8 d. užregistruota sergančių (ir įtariamų) cholera Europos Rusijoj — 10.227 žmonės; Ukrainoj — 21.221 žm.; Kaukaze — 1.121 žm.; Vid. Azijoj — 1.107 žm.; Sibire — 660 žm.; Kryme — 845 žm. Gelžkeliais važiuojant užregistruota 1754 ir vandens keliais 47 susirgę.

Vėlesnėmis žiniomis nuo pradžios metų užregirtruota 65.000 susirgimų cholera.

X Sveikatos stovis Rusijoje. Sovietų sveikatos reikalų komisaras laikraštyj „Pravda“ praneša: — Cholera jau tik kai kur pasirodo. Džuma Kirgizijoj visiškai likviduota. Šiltinių epidemija taip pat mažėja. Bet miestuose sanitarinis stovis yra visai blogas. Namų vis daugiau griūva. Apgyvenimo plotas mažėja. Daugely vietų dar jaučiama badas arba jo pasekmės. Kryme yra daug kaimų, kur neliko nei vieno žmogaus. Ten yra duonos tik porai mėnesių. „L. Ž.“ 138 Nr.

X Raudonasis Kryžius Rusijoj likviduotas. Visi valdybos nariai patraukti teisman, kaipo kontrevoliucinės organizacijos įsteigėjai.

X Epidemijos Rusijoje. Pasikalbėjime su danų laikraščio „Čepenchavi“ bendradarbiu žinomas Danų mokslininkas Matsen pasakęs, kad sanitarinės gyvenimo Tarybų Rusuos sąlygos yra begalo blogos. Daktaras Matsen sako, kad pastaraisiais metais Rusijoje išmirė nuo choleros ir tifo apie milionas žmonių, gi persirgo tifu apie 20 milionų

X Pašalpa Rusijai kovai su epidemijomis ir badu. Lordas Balfour, kalbėdamas Tautų Sąjungos plenumo posėdy, pareiškė, kad visuomenės gerovei reikia daryti pastangos sustabdyti badą ir ligas Rusijoj. Anglija pažadėjo duoti 100.000 svarų sterlingų pašalpos, su sąlyga, kad kitos valstybės taip pat duotų 200,000 svarų sterlingų tam tikslui.

Tautų Sąjunga nutarė prašyti tarptautinės finansų pašalpos kovai su Rytų Europos epidemijomis. Pati T. S-ga duoda 125.000 šveic. frankų.

III Pasaulinis badaujantiems šelpti kongresas nutarė maitinti 25.000 badaujančių Rusų vaikų — našlaičių, kurie yra vaikų prieglaudose Rusijoj. Kiekvieną tokį namą globos kokia nors valstybė.

X Epidemijos Vilniaus krašte. Š. m. birželio mėn. Vilniaus krašte sirgo šiltine 368 žmonės.

X Gyvulių ligos. Veterinarijos Departamento gautomis žiniomis, galvijų nagų ir snukių liga, vadinama „jaščur“, yra apsireiškusi Seinų, Mariampolės, Vilkaviškio, Kauno, Utėnos, Ukmergės, Kedainių ir Trakų apskrityse. Yra ži-

nių, kad toji liga jau yra pasirodžiusi ir kai kuriuose kituose apskrityse. Serga ne tiktai galvijai, bet ir avys, • kiaulės ir oškos; arkliai dar neserga. Šita liga gali apsikrėsti ir žmonės.

Arklių liga įnosės, pasirodžiusi Lietuvoje tose vietose, kur buvo įėję bolševikai, dar nepranykusi. Per š. m. 7 mėnesius sušaudyta 44 arkliai, kaipo neišgydomi.

Šunų pasiutimo liga plačiai pradėjo reikštis apie Panevėžį, Utėną ir dar kitose vietose. Yra apdraskyta nemaža žmonių ir gyvulių.

X Veterinarijos gydytojų Lietuvoje yra 41, neskaitant esančių kariuomenėje. Skaičius begalo mažas! Kad tinkamai aprūpinus šalies gyventojų reikalus, reikėtų turėti net kelis šimtus veterinarijos gydytojų.

Šiais metais į Medic. Fak-to Veterinarijos skyrių įstojo studentais 43 asmenys ir 9 asmens laisvais klausytojais.

X Sanitarinė priežiūra ir medicinos pagelba Kauno mieste. 1. Liepos mėn. š. m. Kaune ir priemiesčiuose sanitarinių apžiūrėjimų buvo padaryta viso 3215, uždėta pabaudų už nešvarumus - 12, sumoje 2150 auksinų, reikalauta prašalinti trūkumus 414 kartų.

2. Kauno miesto Valdybos rajoninėse ambulatorijose medicinos pagelba buvo suteikta 831 ligoniui, perrišimų padaryta 746. Pasikartojamų atsilankymų ligonių į ambulatorijas 877. Gydytojai aplankė ligonius namuosna 206 kart ir gailestingosios seseris 249 kartų.

X Kauno miesto Valdybos mediko-sanitarijos skyriaus darbuotė rugpiūčio mėn. I. 1) Padaryta sanitarinių apžiūrėjimų kiemų, viešbučių, valgyklų, maisto produktų krautuvių ir gamyklų ir tt. viso 3560 kart.

2) Už nešvarumus uždėta 13 pabaudų bendra suma 2465 auks.

3) Atrasta netvarkoj 360 atsitikimuos.

II. a) Rajoninėse ambulatorijose:

1) atsilankė naujų ligonių 1006 žm., 2) padaryta perrišimų 931 žm., 3) kitų pasikartojamųjų atsilankymų buvo 544 žm. 4) atsilankė pas ligonius į namus rajoniniai gydytojai 216 kart, gail. sesuo 288 kart.

b) Centralinėj ambulatorijoj:

1) akių skyriuj: pirmą kartą atsilankė 143 ligon., pasikartojantieji 329 lig.; 2) ausų, nosies ir gerklės skyriuj: pirmą kartą atsilankė 85 lig., pasikartojamieji 159 lig.; 3) dantų kabinete: pirmą kartą atsilankė 64 lig., pasikartojantieji 159 lig. Įdėta plombų 71 lig. Ištraukta dantų 32 lig.; 4) gydytojų dežuravimo nakties laiku buvo suteikta pagalba 9 atsitikimuos.

III. a) Naujai užregistruota susirgimų limpamomis ligomis viso 52 atsitikimu, iš kurių: vidurių šiltine 31 žm., kruvinąja (dezinterija) 6 žm., visų kitų ligų 15 žmonių.

b) Patalpinta į ligoninę gydymui miesto lėšomis: 1) sergančių vener. lig. prostitučių 23 žm., 2) sergančių dezinterija 3 žm., 3) vidurių šiltine 6 žm., 4) sergančių kitomis ligomis 8 žm.

c) šunų gaudytojas yra sugavęs viso 56 šunis, iš kurių: 1) užmušta 39 šun., 2) atiduota savininkams 5 šun., 3) pasilikę gyvų 12 šunų. „Liet." Nr. 209.

× Kauno pradinių mokyklų sanitarinė ir medicininė priežiūra paskirstyta tarp 8 Kauno Miesto Savivaldybės gydytojų — Gvildienės, Guščos, Kagano, Krasauskaitės-Steponaitienės, Sleževičienės, Šmuklerio, Vienožinskienės ir Chmielevskio. Kiekvienam gydytojui tenka globoti apie 500—700 mokinių „L. Ž." Nr. 168.

× Statistikos žinios. Miesto pradedamųjų mokyklų mokinių sveikatos stovis 1921—22 mokslo metų.

Gydytojų apžiūrėjimų 3978, iš jų berniukų 1821 ir mergaičių 2157.

Mokinių kūno sudėjimas:

	Berniukų		Mergaičių	
	Skaičius	Nuoš.	Skaičius	Nuoš.
Stiprus kūno sudėjimas. .	375	20,5	463	21,4
Vidutinis	1224	68,5	1445	67,0
Silpnas	202	11,0	249	11,6
Viso. . .	1821	100	2157	100

Mokinių nervų sistema:

	Berniukų		Mergaičių	
	Skaičius	Nuoš.	Skaičius	Nuoš.
Norma	1703	93,6	1952	90,4
Galvos sopėjimas . . .	118	6,4	205	9.6
Viso . .	1821	100	2157	100

Maitinimas:

	Berniukų		Mergaičių	
	Skaičius	Nuoš.	Skaičius	Nuoš.
Geras	274	15,1	390	18
Vidutinis	1287	70,6	1536	71
Blogas	260	14,3	231	11
Viso . . .	1821	100	2157	100

× Kauno miestas sveikatos reikalams 1912 metais skyrė 3,5% savo išlaidų sąmatos, o 1922 m. — 13,5%.

× Naujas Rentgeno aparatas. Tauragės apskrities ligoninė yra įgyjusi Rentgeno aparatą, už kurį sumokėjo 165 tūkstančius auksinų. Jo įtaisymas ir pergabenimas atseisiąs 45 tūkstančius auksinų. Prie Rentgeno kabineto įtaisymo žymiai prisidėjo vietos pramoninkai Ir pirkliai.

× Akių gydymo skyrius pradėjo veikti Tauragės apskr. ligoninėje.

× D-ras J. Kairiūkštis rugsėjo 10 d. Tauragėje turėjo paskaitą tema: „Žmogauskilmė ir plėtotė gamtos mokslo šviesoj".

× Lietuvos Abolicionistas. — Lietuvos Abolicionistų D-jos organas. Eina kas du mėnesiai. Kaina metams: 120 auks., Amerikoje — $^1/_2$ dol

Adresas: Laisvės Alėja, 43 Nr.

3 Nr. (1922 m. gegužis-rugpiūtis) turinys: 1) D-ras Epšteinas. — Be kaltės kalti. 2) D-ras Tercijonas. Prostitucijos sutvarkymas Lietuvoje (tąsa). 3) Auksė. — Keli bruožai apie moteriškę liaudies dainose. 4) D-ras Tumėnienė. Mūsų laimėjimas. 5) Iš Seimo Sveikatos Komisijos. 6) Kronika.

Numeryje 16 pusl.

× Gydytojas — mėnesinis žmonių sveikatos žurnalas. leidžiamas Amerikos Liet. Daktarų Draugijos. Redakcija: Dr. S. Biežis ir Dr. C. K. Cherrys. Kaina: Amerikoje — 1 dol. metams, Lietuvoje — $1^1/_2$ d. met.

Adresas: 3310 S. Halsted Str., Chicago, Ill.

8 Nr. (1922 m. rugpiūtis) turinys: 1) D-ras S. Biežis, Namų Igiena-Virtuvė — 2) D-ras P. Žilvytis. — Ko ir kiek valgyti? 3) D-ras F. S. Zurwell. — Jei aš turėčiau vaiką. 4) D-ras S. Biežis. — Kaip išnaikinti vabzdžius? 5) D-ras C. Z. Vėželis. — Kaip sugedę dantys užnuodija kūną? 6) D-ras A. L. Greičiūnas. — Apie odą ir plaukus., 7) D-ras F. S. Zurwell. — Nuodingos gyvatės. 8) Bakterijų ypapatybės. 9) Ligos, praeinančios nuo prastų dantų. 10) Klaidingi „Stebūklų" namai. 11) Klausimai ir atsakymai. 12) Daktarų gyvenimo chronika.

9 Nr. (1922 m. rugsėjis) turinys: 1) Sus. Liet. Amerikos Pildomosios Tarybos pranešimas „Draugijos susidomėkite". 2) D-ras C. Z. Vėželis. — Reikia daugiau supratimo apie dantis. 3) D-ras S. Biežis. — Namų Igiena — Įvairūs patarimai. 4) D-ras F. S. Zurwell. — Reumatas — beprasmis žodis, o ne liga. 5) D-ras C. K. Cherrys. — Dantgėla. 6) D-ras A. L. Graičūnas. — Apie tyrą orą. 7) Švarūs dantys. 8) Bakterijų ypatybės. 9) D-ras F. S. Zurwell. — Kodel votys atsikartoja. 10) Dodge, D. D. S.. — Ligos, praeinančios nuo prastų dantų. 11) Klausimai ir atsakymai. 12) Daktarų gyvenimo chronika.

Numeris turi 24 puslapius. „Gydytojo" straipsniai įvairūs, trumpi, populiariai ir visiems ne gydytojams suprantamai parašyti.

× Važiuojantiems į Karaliaučių gydytis. Kad lengviau rastų gydytojus tie, kurie nemoka vokiškai, mielu noru padėsiu. Atvažiavę pavakary gali pernakvoti prie stoties viešbutyje „Banhof Hotel", o ryto metą kreiptis šiuo adresu: Schubertstr. 33-II. Nuo stoties į mane reikia važiuoti tramvajum Nr. 3. Priveža už 3 auksinus iigi vietos.

Kand. med. *J Dagilis.*

Nuo „MEDICINOS“ Administracijos.

Del žymaus spaudos pabrangimo sąryšyje su naujos valiutos įvedimu ir silpno „MEDICINOS“ finansinio stovio, „MEDICINOS“ **prenumeratos kaina** šiems metams pakeliama:

Neužsimokėjusiems už metus - - - -	15 Lt.	—	Ct.
„ „ 2-ą pusmetį -	8 „	—	„
Užsimokėjusiems už visus metus (240, 300 ar 450 auks.) nustatoma primokėjimas - - - - - - - - - - - - -	5 „	—	„
Atskiro numerio kaina - - - - - - - -	1 „	50	„
„MEDICINOS“ 1921 m. kompl. kaina	10 „	—	„
„ 1922 „ „ „	6 „	—	„
Atskiro „MEDICINOS“ 1920—1921 m. numerio kaina - - - - - - - - - - - -	1 „	—	„
Skelbimų kaina: už petito eilutę arba jos vietą - - - - - - - - - - - -	— „	20	„

Šiuo prašoma visų gerb „MEDICINOS“ skaitytojų **kuogreičiausiai atsilyginti** už „MEDICINĄ“, kad nesutrukdžius laikraščio ėjimo.

Originalių straipsnių autoriai, pareiškusieji noro raštu, gali gauti reikalaujamą savo straipsnių atspaudų kiekį, jeigu sutiks primokėti „MEDICINOS“ Administracijai visas, palyginti, nedideles atspaudų pagaminimo išlaidas.

„MEDICINOS“ Redakcija ir Administracija:
Kauno Ligoninė, Gardino g-vė 67 Nr.

Med. D-ro AL. HAGENTORN'O
Chirurginė—Ortopedinė Ligoninė.

Kaunas, Miškų g-vė 17 Nr.

Ambulatorinių ligonių priėmimas kasdien, išskyrus sekmadienius. Stacionarių ligonių priėmimas kiekvienu laiku.

„MEDICINA“

vienintelis Lietuvoje mėnesinis laikraštis, skiriamas medicinos teorijos ir praktikos reikalams.

„Medicina“ gyvuoja jau treti metai.

„Medicinoje“ dedama:

1) Originaliai straipsniai iš įvairių medicinos sričių;

2) Įdomesnių straipsnių, atspaudintų užsienio medicinos laikraščiuose, referatai;

3) Liet. Univ-to Medicinos Fakulteto, sveikatos įstaigų, medicinos draugijų ir ligoninių apyskaitos, iš gydytojų ir artimų jiems profesijų gyvenimo (suvažiavimų bei draugijų posėdžių protokolai ir rezoliucijos, draugijų įstatai ir t.t.), įstatymai ir įsakymai sveikatos srityje, bibliografija ir t.t.;

4) Kronikoje dedama įvairios smulkesnės žinios iš sveikatos srities Lietuvoje ir užsienyje.

„Medicina“ dabar leidžiama 4 lankų (64 pusl.). Prenumeratorių skaičiui padidėjus ir abelnai laikraščio finansams pagerėjus, „Medicina“ bus padidinta arba leidžiama tankiau, kaip kartą per mėnesį.

„Medicinos“ leidimas atseina gana brangiai, ypačiai paskutiniais laikais. „Medicina“ galės išsilaikyti tiktai tada, kada ją užsisakys visi medicinos ir dantų gydytojai, o taipgi ir kitos artimos gydytojams profesijos, k. a. veterinarijos gydytojai, farmacininkai, medicinos felčeriai ir k.

Turime vilties, kad Lietuvoje ir Amerikoje nesiras nei vieno medicinos bei dantų gydytojo, kuris nebūtų užsisakęs „Medicinos“. Lietuvių kalbos nemokėjimas arba menkas jos mokėjimas neturi atgrąsinti nuo „Medicinos“ užprenumeravimo, nes, tik nuolatos ją skaitant, bus galima geriau ir greičiau pramokti lietuvių kalbos.

Tarp medicinos ir veterinarijos yra labai daug bendro (patalogija, fiziologija, bakteriologija, epizoologija, chirurgija ir k.), todel Lietuvos veterinarijos gydytojai turėtų užsisakyti „Mediciną“, nes joje ras ne maža naudingų bei įdomių jiems straipsnių ir žinių.

Medicinos felčeriai ras „Medicinoje“ labai daug reikalingų ir naudingų jiems žinių ir patarimų iš medicinos srities ir todel, skaitydami „Mediciną“, turės galimybės labiau lavintis ir tobulintis savo profesijoje.

Kviečiami taipgi ir farmacininkai, kaip besidarbuojantieji sveikatos srityje drauge su gydytojais, palaikyti „Mediciną“, kuoveikiausiai užsisakant ją.

„Medicinos“ kaina Lietuvoje: metams — 15 litų, antram pusmečiui — 8 litai, vieno numerio kaina — $^1/_2$ lito.

„Medicinos“ 1920 m. komplekto kaina — 10 lit.
„ 1921 m. „ „ — 6 „

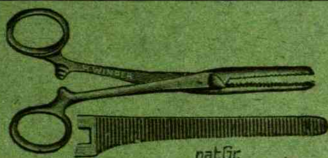
„Medicinos“ Redakcijos ir Administracijos adresas: **Kauno m. Ligoninė, Gardino g-vė 67 Nr.**

„VARPO“ B-vės spaustuvė, Kaune.

„Medicinos“ Redakcija.

H. Windler, Akt.-Ges.

Berlin, Nr. 24, Friedrichstr. 133 A.

2610. Arterijų spaustukai Kocher'o.

Chirurginiai instrumentai,
Ligoninių baldai,
Sterilizacijos aparatai
Bandažai, klausomieji vamzdeliai,
Ligonių slaugymo prietaisai,
Padirbti nariai (protezai).

REIKALAUKITE SPECIALINIŲ KATALOGŲ.

Generalinis Atstovas Lietuvai:

E. P. Šneebach'as,

Kaunas, Mickevičiaus g-vė 3.

Kauno Medicinos Draug. Fondas medicinos raštams leisti.

Fondo tikslas: leisti medicinos knygos, laikraščiai, brošiūros paveikslai ir p. raštai, kurie tarnautų mokslo tyrinėjimų, mokyklų, visuomenės medicinos, populiarizacijos ir p. reikalams.

Fondo lėšos susidaro:

a) iš aukų metinių, vieno karto, iš užrašų ir palikimų, iš paaukotų knygų ir kitokių daiktų, tinkamų, pav., loterijai ir t. t.

b) iš pardavimo Fondo išleistųjų raštų;

c) iš daromų Fondo naudai paskaitų, kursų vaidinimų, loterijų ir t. t.

Šiuo tarpu Fondas šelpia „Medicinos“ laikraštį ir rengia spaudon S. Abramovo higienos vadovėlį vidurinėms mokykloms.

Fondo Pirmininkas: *Dr. K. Grinius.*
Sekretorius: *Dr. J. Žemgulys.*
Iždininkas: *Prof. P. Avižonis.*

Dėl gydymosi Rentgen'o spinduliais.

Šiuo pranešama gerbiamųjų gydytojų ir visuomenės žiniai, kad reikalingieji gydytis Rentgen'o spinduliais, turi užsirašyti į gydomųjų pacijentų eilę. Kitaip dažnai gali tekti be reikalo sugaišinti daug laiko ir pinigų kelionei, nes, esant užimtam aparatui, gydyti Rentgeno spinduliais tą pačią dieną, kada atvažiuoja, neužsirašęs į eilę ligonis, negalima.

Kauno ligoninėje

Gardino g-vė 67. — **Tel. 100.**

RENTGENO SPINDULIAIS

daromi

PERŠVIETIMAI

plaučių, širdies, pilvo ir kitų organų ligoms pažinti;

Rentgenofotografijos

galvos, stuburkaulio, galūnių kaulų, o taip pat inkstų ir kitų šlapumo kelių ligoms patikrinti; plaučių džiovai rasti, ar jos nebuvimą patikrinti; stemplės, skrandžio, plaučių, širdies ir t.t.

Gydymas

Vėžio, chirurginio tuberkuliozo ir įvairių odos ligų (dedervinių, piktšašių—galvos parkų ir kitų).

Gydymas aukštumų saule

Džiovos, rachito ir kitų ligų.

„Varpo" b-vės spaustuvė. Kaunas, Laisvės Aleja Nr. 60.